

HET GEZIN VAN DEN GRENSWACHTER

door **MARIE**

HET GEZIN VAN DEN GRENSWACHTER

DOOR

MARIE

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

„Wat doe je daar, mal kind?“ blz. 12

I. In de nieuwe woning.

't Was een echt buitenkansje geweest voor den kommies Van Bergen, dat hij bij zijne geheel onverwachte overplaatsing van Brabant naar Limburg zulk een lief huisje met aardig tuintje had gevonden aan den Meerserweg. De verhuizing had erg haastig moeten geschieden, dat was een lastige zaak geweest, vooral voor zijne zwakke vrouw, maar anders.... geen tijding had hem meer genoeg kunnen doen dan het bericht van die overplaatsing. Hij was een Limburger van geboorte, en als een echte Limburgsche jongen bekend met alle wegen, paden en verborgen plekjes in dat bergachtige gedeelte van ons land. Zijn vader was jaren lang tot aan zijn dood grenswachter geweest in Zuid-Limburg; zijn eenige zoon had met voorliefde ook vaders loopbaan gekozen, en dit alles was hem natuurlijk tot aanbeveling geweest, toen door een plotseling sterfgeval een flink ambtenaar noodig was, om den smokkelhandel op de Duitsche en Belgische grens zooveel mogelijk tegen te gaan.

Nu was hun huisje geheel in orde; Meersen was eigenlijk wel wat veraf gelegen van het terrein, waar Van Bergen hoofdzakelijk werkzaam moest zijn, doch in die grensdorpen was geen enkel geschikt huisje te vinden. Zijn vrouw genoot het meest van een stil huiselijk leven en een prettige omgeving; dat was juist in Meersen te vinden, een kleine Protestantische gemeente, een Protestantische onderwijzer, zoodat hun tweetal Henk en Truus niet altijd onder roomschen invloed waren, dus redenen, die hem geen oogenblik hadden doen aarzelen, om zich metterwoon in Meersen te vestigen. Daarenboven woonde een neef als brievegaarder in een dorp bij de Duitsche

grens. „Je komt maar bij ons,” had deze tot Van Bergen gezegd, „als je verhinderd bent naar huis te gaan; je bed is altijd gespreid, en een hapje eten is je van harte gegund, daarover behoeft je vrouw zich geen zorgen te maken.” „We kunnen het in elk geval een paar jaar probeeren,” overlegde Van Bergen, „en met mijn fiets en de spoor in de nabijheid kan ik me ook gauw verplaatsen.”

Nu was het aardige huisje geheel in orde, zij brachten den eersten Zondag door in hun nieuwe woning. Des morgens gingen zij met hun vieren ter kerke; Van Bergen had menigen vriendschappelijken groet ontvangen van vele vroegere kennissen, doch die hij sinds den dood zijns vaders, een tiental jaren geleden, niet had wedergezien; het deed hem goed, met zijn geliefd driet al hier ter neder te zitten, naar den ouden predikant te luisteren, en door hem voor zich en de zijnen een zegen te hooren afsmeecken. Na den dienst werden hem en zijn vrouw op het kerkplein met een flinken handdruk hartelijke woorden van welkom toegesproken; de kinderen verdrongen zich om den veertienjarigen Henk en de tienjarige Truus. „Zeg, kom jullie morgen op school?” vroeg de een; „woon jullie in het huisje met de groene luiken? ik heb jullie al in het tuintje gezien!” Allen waren begeerig om met de twee nieuwelingen kennis te maken. Vele bezoeken waren er geweest, en nu, na het middagmaal, zaten Van Bergen en zijn vrouw op de bank voor het huis te genieten van den prachtigen Meidag en de heerlijke geuren, die van alle kanten de lucht vervulden. Henk lag uitgestrekt in het gras, geheel verdiept in zijn boek, en Truus had onder den grooten bloeienden seringenstruik als het ware een kamertje gemaakt voor haar twee poppenkinderen, beide evenals hun moedertje getooid met kransjes van madeliefjes en wilde hyacinten, die zij en Henk met volle handen hadden geplukt in den diepen weg dicht in hun buurt.

„Wat een kostelijk plekje is het hier,” zei Van Bergen, met blij gezicht om zich heen ziende, „we hadden het niet beter kunnen treffen! Wat mooie velden hier voor ons, dan de Geul in de verte, en de hooge steile rotsen

en steenklompen aan den linker oever . . . 't is 't mooiste deel van den berg tusschen Meersen en Valkenburg, verderop wordt het meer eentonig!"

„Ja; 't is mooi hier, heel, heel mooi, en dan die heerlijke frissche lucht," antwoordde Lena, eenigszins peinzend, „als je 't hier maar niet te druk krijgt, beste man!"

„Zeker, ik ben hier niet alleen om de natuur te bewonderen en van de gezonde lucht te genieten, er komt nog heel wat anders kijken. Bresser vertelde me vanmorgen, dat er aardig wat te doen valt in deze streken, de smokkelaars gunnen je niet veel rust."

„Je moet toch maar voorzichtig zijn, Willem, vooral niet overmoedig; vroeger heb je dikwijls gezegd, dat het voor vader te moeielijk werd met al dat smokkelen . . . er hadden toen nogal eens ongelukken plaats."

„Nu ja, vader werd oud, en kon het niet best meer aan, maar voor wie jong is en flink, hebben die rakkers ook wel wat meer ontzag. Vader vertelde wel eens van een kranig inspecteur uit zijn tijd, die ging er 's nachts soms alleen op uit om te zien of zijn luidjes goed op hun post waren; 't was wat gewaagd, maar 't liep gelukkig telkens goed af, al had hij ook wel eens minder aangename ontmoetingen."

„Henk," riep een lief stemmetje onder den seringenboom, „kom eens kijken wat een aardig kamertje ik gemaakt heb!"

Henk liet zich geen tweemaal roepen; hij bewonderde alles wat Truuske's vlugge vingertjes hadden geschikt en versierd, en kwam in het poppenkamertje wat bij haar op den grond zitten.

„Die Henk is altijd even dol op zijn zusje," zei Van Bergen lachend, „zij noemt zijn naam niet, of hij is bij haar. Maar kom, met dit prachtige weêr moeten we een flinke wandeling doen. Wie gaat met moeder en vader een mooie wandeling doen," riep hij vroolijk, „langs de Geul naar Valkenburg?" — „Ik . . . ik . . ." juichten twee jonge stemmen om het hardst. „Eerst je poppenboel wegruimen, Truus," vermaande moeder, „en dan je manteltje om doen, breng moeders cape ook maar mee, 't is 's avonds

nog koel." Henk hielp Truus met het opruimen, en weldra was het viertal op weg, eerst langs een smal voetpad tusschen de velden over een brug naar de groote gemeenteweide, nu gelukkig zonder koeien, toen tusschen de Geul en de hooge steile steenrotsen, afgewisseld door groene hellingen, en groote en kleine openingen of grotten. De kinderen klauterden naar boven, om er even in te kijken: „Hè hoe griezelig," riep Truus, vaders arm vattend. — „'t Lijkt wel een gewelf met pilaren," zei Henk, die in een boekje over de grotten langs de Geul had gelezen; „gaan ze hier wel tochten doen, vader?"

„Nee, jongen, hier niet, wel in de omgeving van Valkenburg; je mag van den zomer wel eens meegaan, als een optocht den berg bezoekt, dat is de moeite waard." En vader vertelde wat er alzoo in den berg te zien was, van den Driedrop, waar drie druppels, altijd met dezelfde regelmatigheid neervallend, als het ware een kom vullen, door die druppels in den steen uitgehold; — dan „de Kapel", het toevluchtsoord van vele bewoners dezer streek gedurende de Fransche omwenteling; diep onder den grond hadden zij zich ingericht met hunne geestelijken, en zonden van daar hunne smeekgebeden op tot Hem, die boven wolken en sterren troont; men ziet nog het altaar, de doopvont en andere zaken. In den nacht werden zij op geheimzinnige wijze van voedsel voorzien, want niemand kende den weg naar deze schuilplaats, behalve een oude herder, die met de grootste trouw voor de arme vluchtelingen bleef zorgen.

De kinderen luisterden met de grootste aandacht; Truus hing aan vaders arm, zij vergat geheel naar de mooie bloempjes te kijken, die overal zoo weelderig groeiden, en Henk was moeders geleider. Bij de rotswoningen trok Truus een heel vies gezichtje: ze was maar blij dat zij niet tot de kindertjes behoorde die in die nare huisjes wonen moesten. Spoedig waren zij nu in Valkenburg, en keerden zij langs den breeden straatweg naar hun lieve woning terug, heel tevreden over den eersten Zondag, dien zij in de nieuwe omgeving hadden doorgebracht.

II. Henk en Truus.

Twee jaren waren verlopen, twee gelukkige jaren; aan de andere zijde van Valkenburg, dichter bij de grens, had Van Bergen nog geen woning gevonden die met zijn lief huisje kon wedijveren. Hij had dus besloten, niet naar een andere woning om te zien, zoolang dit niet heel noodig werd geoordeeld, al bleef de afstand een groot bezwaar. Zijn vrouw genoot met volle teugen van de heerlijke Limburgsche lucht, zij werd sterker; allen die haar kenden, voelden zich tot de vriendelijke, stille vrouw zeer aangetrokken, vooral in de kleine Protestantsche gemeente. De predikantsvrouw en de vrouw van den onderwijzer waren haar bijzonder genegen; wanneer Van Bergen afwezig was, stonden zij haar trouw ter zijde met raad en daad. Daarbij kwam nog, dat de kinderen in Meersen op de school goed onderwijs ontvingen; zij hadden verscheiden Protestantsche vriendjes en vriendinnetjes, en kwamen dus minder onder roomschen invloed dan op de kleinere grensplaatsjes het geval zou zijn geweest.

De gastvrije woning van zijn neef en nicht was voor Van Bergen altijd een ware uitkomst, wanneer hij geen tijd of gelegenheid had om naar huis te gaan. „Je komt maar, wanneer je wilt,” hadden ze gezegd, „al is het midden in den nacht. We zijn wat blij een familielid te zien, niemand bezoekt ons hier in dezen uithoek.” Natuurlijk was Van Bergen, de vlugge sportsman, tehuis zoo dikwijls hij kon, al was het maar voor enkele uurtjes; dat was voor hem op zijn fiets geen bezwaar, en hij offerde er gaarne een paar uren slaap aan op, als hij vrouw en kinderen op die wijze een verrassing kon bereiden; hij stond dikwijls voor hunne oogen, als zij er in het geheel niet aan dachten. „Ja,” zei hij dan lachend, „ik moest je weêr eens het bewijs geven, dat ik in blakenden welstand verkeer.”

Wat waren de kinderen gelukkig, als vader een paar vrije dagen had. Dan moesten zij vader van alles op de hoogte brengen, — van catechisatie en school, van hun

speelmakers, van mooie wandeltochten, — Henk moest vader de planten laten zien, die hij verzameld had, want Henk was een groot liefhebber van planten en bloemen evenals Truus. Vader bracht soms een heel vreemd soort voor hem mede uit den een of anderen hollen weg. „De meester zal er je wel alles van vertellen, Henk, 't is een heel zeldzaam plantje, dat weet ik nog van ouds.” — „Henk zal nooit kommies worden,” zei Van Bergen dan later tot zijn vrouw, „die gaat geheel op in alles wat de natuur betreft.”

„Ik ben er blij om,” was moeders antwoord, „o, je weet niet, Willem, hoezeer hij me tot steun en bemoediging is, als je weg bent.” — Henk had meer den aard van zijn moeder, hij was nadenkend en rustig, terwijl het vroolijke zusje, evenals vader, veel hield van een grapje en een lied. Het lieve gezichtje met het zachte blosje van kleine Truus, de mooie blauwe oogen, de blonde krullebol trokken van jongsaf ieders aandacht, zij was overal de lieveling van jong en oud! Niemand werd meer vertroeteld en geliefkoosd dan kleine Truus, en vader zoowel als Henk deden er om het hardst aan mee, moeder vond dat niet altijd goed voor de kleine meid. Vroeger nam vader haar dikwijls op den arm, en ging zoo voor den spiegel staan; dan lachte en knikte Truus tegen het lieve kindje in den spiegel, en had den grootsten schik, omdat het kindje juist hetzelfde deed als zij. Vader en Henk lachten dan mee, maar moeder had niet veel zin in dit spelletje.

„'t is goed voor een enkelen keer,” zeide zij, „maar 't vlugge kleine ding zal gauw genoeg begrijpen, dat zij het lieve kindje in den spiegel is, en dan is het mis!” Dus de aardigheid duurde niet lang.

Nu was Truus een twaalfjarig meisje. Zij was ieders lieveling gebleven, want Truus hielp graag, deelde gaarne mee als zij wat lekkers had, en had daarbij een oog voor alles wat mooi en sierlijk was. Met een strikje, kransje of lintje kon zij zich zoo aardig optooien; de andere meisjes deden altijd gaarne zooals Truus deed, zij moest altijd raad geven en helpen, en deed het met een vriendelijk, vroolijk gelaat. — „Bij Truus kom je nooit te vergeefs,” zeiden de vriendinnetjes onder elkaar.

Ook op school was Truus een echt vluggertje, zoowel met leeren als met handwerken en zingen. In de zangklasse moest zij meermalen voorzingen, als de andere kinderen maat of melodie niet schenen te kunnen vatten, want Truus had een heel lief zuiver stemmetje en een goed geheugen. Zij hoorde dan menig woordje van lof, zoowel van den onderwijzer als van de kinderen. Haar bezorgde moeder merkte evenwel tot haar leedwezen, dat Truus erg gesteld was op woorden van lof, al liet zij het niet merken; wanneer zij in de zangles door den meester was geprezen en iedereen had geluisterd naar het mooie liëd, dat zij alleen had gezongen, kwam zij opgetogen naar huis, om aan moeder en Henk te vertellen, dat de meester zoo tevreden was geweest; Henk wilde het dan ook hooren, en was vol lof, maar moeder zeide ernstig: „Dank onzen Lieven Heer, dat Hij je een stemmetje heeft gegeven om te zingen; de vogels zingen ook, de eene al wat mooier dan de andere, maar alle zingen 's Heeren lof.” — Of wel moeder zei. „Waarom zou je niet graag wat aan anderen meegeven? Vader, moeder en Henk doen het ook; gister gaf Henk zijn mooien dikken appel aan het kreupel jongetje van den buurman, maar denk je dat hij het mij kwam vertellen? Wel neen, ik zag het door het venster.”

„Och, die goeie, lieve Henk!” riep Truus bewonderend: moeders woorden drongen wel door tot het jonge hart, maar niet zoo heel diep, want bij een volgende gelegenheid was zij alweer even gevoelig voor een woord van lof en bewondering. Moeder had ook opgemerkt, dat Truus zich soms zoo groot mogelijk maakte om in den spiegel te kunnen zien; op een middag toen vader met zijn tweetal een groote wandeling deed, legde moeder een flinken knoop in het koord, zoodat de spiegel heel wat hooger hing; een tafeltje werd er voor geplaatst, en daarop zette moeke een lamp.

„Hè,” riep Truus teleurgesteld bij hare thuiskomst, „hangt de spiegel hoog!” Zij had juist eens willen zien, hoe het kransje van veldbloemen haar stond, dat zij op de wandeling had gemaakt. — „Ja,” zei moeder, „er is meer ruimte voor vaders leuningstoel, als het tafeltje met

de lamp hier staat." — Vader begreep moeders bedoeling. „Och," zeide hij, „moeder en ik kunnen er best in zien, al hangt de spiegel wat hoog, en moeder ziet gauw genoeg of haar tweekant wel netjes is, daarvoor behoeven jullie niet in den spiegel te kijken." — „Ja," riep Henk vroolijk, „moeder ziet maar al te gauw, als er iets aan hapert." Truus leek echter minder tevreden, zij zeide niets. Een paar dagen later, op den vrijen Woensdagmiddag, zou Henk met Frits van den tuinman planten gaan zoeken in een der talrijke diepe wegen; Truus wachtte de terugkomst van moeder af, die de predikantsvrouw moest spreken; dan ging zij met moeder uit. Eer zij vertrok stond Henk zijn zusje strak aan te kijken. „Waarom kijk je rae zoo aan, Henk?" — „Ik wou eens zien of het waar is, dat je oogen lijken op die groote donkere vergeetmijnieten."

„Op vergeetmijnieten!" riep Truus verbaasd en blij; ze hield toch zooveel van die mooie lievé bloempjes! „Wie zegt dat?"

„Frits.... o, daar komt hij al aan, ik loop gauw naar hem toe.... dag Truus, groeten aan moeder...." en weg was Henk.

„Op vergeetmijnietjes!" herhaalde Truus, „dat zou ik toch wel eens willen zien." Zóó kon zij niet in den spiegel kijken, die hing te hoog, wacht, zij wist er al wat op.... de lamp werd heel voorzichtig op de groote tafel gezet, het kleine tafeltje op zij geschoven, een stoel voor den spiegel, en Truus er op. 't Was alles het werk van een oogenblik, en nu tuurde en tuurde Truus vol aandacht naar de vergeetmijnietjes in haar blozend gezichtje.

„Wat doe je daar, mal kind?" riep plotseling moeders stem. Moeder had de predikantsvrouw niet thuis gevonden, en Truus had moeder niet door de achterdeur hooren binnenkomen, zoo verdiept was zij in het kijken naar haar vergeetmijnietjes. Zij keek heel bedremmeld; in haar schrik dacht zij er niet aan om van den stoel te komen.

„Kom eens gauw van den stoel af, — en je hebt de lamp verzet! hoe ondeugend! ik heb je zoo gezegd dat je er niet aan mocht komen. Waar moest je naar kijken, dat je niet op moeder kon wachten?"

„Henk....” stamelde Truus.

„Wel, wat heeft Henk er mee te maken?”

„Frits van den tuinman....”

„Ga dan toch voort, kind, wat is er met Henk en Frits?”

Nu kwam het hooge woord er uit; oogen als vergeetmijneten! zij had eens willen zien of dat waar was.

Moeder moest toch even lachen om het grappige van 't geval. — „O, jlj onnoozele Truus, je hebt geheel dezelfde oogen als ik, gewone blauwe oogen, niets bijzonders; misschien hebben ze van de mijne ook wel eens gezegd „precies vergeetmijneten,” ik weet het heusch niet, maar als klein meisje zou ik nooit op een stoel zijn geklommen om er naar te kijken.”

— „Misschien hing bij Omoe de spiegel niet zoo hoog,” zei Truus met een oolijk gezichtje, heel gerustgesteld omdat moeder even gelachen had. Moeder drukte een zoen op de blozende wangen. „Doe maar nooit meer zulke malle dingen, Truus; de mooiste oogen, onverschillig van welke kleur, zijn die welke dankbaar opzien naar den lieven Heiland in Zijn heerlijken hemel, en eerbiedig lezen in Gods heilig Woord. — Maar kom, maak je gauw klaar, dan gaan we samen naar Anneke.” Anneke was een ziek vriendinnetje van Truus dat wel niet beter zou worden. Zij werd al zwakker en zwakker, maar was altijd even zacht en geduldig. Zij hield zooveel van Truus, en had zoo graag dat Truus haar kwam voorlezen, of de mooie versjes zong die zij op school had geleerd. En 't was wonder, bij Anneke dacht Truus nooit aan een woord van lof en dank, zij was alleen maar blij, dat Anneke het gaarne had.

„Naar Anneke! o, moeder, hoe heerlijk! ik neem de bloempjes mee, die ik gisteren heb geplukt, en ook het mooie stuk chocolade uit mijn kastje!” Nog geen tien minuten later zat Truus bij Anneke's bed; zij zong de liedjes, die de zieke zoo gaarne hoorde; — en deze luisterde met stralende oogen naar het lieve stemmetje; af en toe keek zij bewonderend naar de mooie bloempjes, die zij niet meer zou plukken in de zonnige velden en diepe wegen, of wel zij genoot van een stukje chocolade, dat de

witte magere vingertjes met zorg van de plak afbraken.

Anneke was altijd zoo blij, als Truus bij haar was; behalve moeder had zij niemand liever bij zich, de zachte stem van Truus vermoeide haar niet, en 't was alsof Truus dadelijk begreep wat Anneke wenschte. „Lees je ook nog een eindje voor van het kleine meisje, dat in het bosch was verdwaald, Truus, ik vind het zoo mooi!”

De beide moeders zagen met innerlijke ontroering naar het geliefde tweetal, zoo geheel verschillend en toch zoo nauw verbonden. „Wat zingt Truus toch lief,” zei Anneke's moeder met bewogen stem! „Zeg er maar niets van,” fluisterde juffrouw Van Bergen; „'t is niet goed voor Truus als zij veel geprezen wordt.”

Zoo snelden Henk en Truuske's kinderjaren voorbij, gelukkige jaren, waarin ouders en kinderen door de liefde tot hun Heiland, ook zooveel te inniger met elkander in liefde waren vereenigd.

Henk was nu zestien jaar; hij zou evenals Frits van den tuinman, voor den tuinbouw worden opgeleid; samen kregen zij van den onderwijzer afzonderlijk les in vakken die hen naderhand te pas zouden komen. Ook Truus zou weldra de school verlaten, zij was altijd eene ijverige leerlinge geweest, en hield veel van leeren; de zuster van de predikantsvrouw had dikwijls België en Engeland bezocht; zij stelde voor, Truus wat voort te helpen met Engelsch en Fransch, en Truus was erg in haar schik met dit vriendelijke voorstel. „Wat kennis van de vreemde talen zal je altijd te pas komen, Truus, vooral in deze streek, waar men zoo dikwijls met buitenlanders in aanraking komt.” Nu, de onderwijzeres had veel voldoening van haar werk, want haar leerling ging al spoedig aardig vooruit met haar Fransche en Engelsche studie.

Onder moeders leiding legde zij zich ook flink toe op het naaien, moeder was voor haar huwelijk een gezochte naaister geweest, ook nu naaide zij veel voor de families in Valkenburg en Meersen; zij verdiende daarmee een aardig centje. Geldzorgen waren er dus niet. Juffrouw Van Bergen zou dan ook recht opgewekt zijn geweest in haar lieve kleine woning, ware het niet dat telkens als

haar man zijn gezin moest verlaten voor den een of anderen tocht, zij een gevoel van angst niet kon onderdrukken. „Wees toch voorzichtig, Wim,” smeekte zij dan met haperende stem, „denk aan je vrouw en kinderen.”

„Vergeet je, Lena, dat wij overal in de hoede zijn van onzen Hemelschen Vader?” vroegde Van Bergen dan op ernstigen toon. „Hij is en blijft onze Toevlucht, waar wij ons ook bevinden.”

„Heere Jezus,” smeekte moeder herhaaldelijk in haar avondgebed, „geef mij een dankbaar, vertrouwend hart, — leer mij ruste vinden bij U.” —

III. Arme moeder, arme kinderen!

In de laatste jaren was het smokkelen in Limburg op de Duitsche en Belgische grens zeer toegenomen; dit scheen ten minste zoo, want telkens werden er smokkelpartijen ontdekt en verijdeld, meer dan vroeger het geval was geweest. Misschien kwam dit ook, omdat Van Bergen beter dan iemand anders bekend was met allerlei schuilhoeken en verborgen paadjes; daardoor liepen de smokkelaars dikwijls in de val. Was het dus wonder, dat de naam van den kommie Van Bergen zeer door hen werd gehaat, en zij bij elke verijdelde poging woedend tot elkander zeiden: „Wie zal ons toch van hem verlossen!”

Het kwam Van Bergen voor, alsof er in den laatsten tijd iets broeide; was er verraad in het spel, en werd den kommiezen opzettelijk, door bekenden naar het scheen, geheimzinnig medegedeeld, dat smokkelaars hier of daar hun slag wilden slaan? Ten minste als zij de wacht hielden, of midden in den nacht de lieden trachtten te overvallen, dan bleek het een valsch alarm te zijn geweest.

„Men tracht ons te misleiden,” had Van Bergen tot zijn vriend Bresser gezegd, „we moeten doen alsof we aan die inlichtingen geloof slaan, maar tegelijk goed een oog in 't zeil houden; ik herinnerde mij onlangs dat vader wel

eens heeft gesproken van een heel verborgen hoekje aan de Duitsche grens. Zoo af en toe ben ik al eens poolshoogte gaan nemen; in een boerderij in die buurt, hoorde ik spreken over verdacht volk, dat soms over de grens komt. Zoodra dus weer zoo'n praatje wordt gefluisterd, zullen we ons verdeelen, en eens gaan zien, of er dan op dat bewuste plekje soms iets aan den gang is." Weldra bood zich de gelegenheid aan; men verdeelde zich in twee partijen; Van Bergen, Bresser en een paar andere kameraden zouden den bewusten schuilhoek tot doel van hun tocht nemen, een paar anderen de plek in geheel tegenovergestelde richting, waarop men hun aandacht had gevestigd.

't Was een ware doolhof van diepe wegen en rotspaden, alles dicht begroeid. Van Bergen en zijn kameraden waren al meer in deze omgeving geweest, doch niet op het plekje; waarheen Van Bergen hen thans zou leiden; dat was voor een nietingewijde onmogelijk te vinden.

„Dezen keer zullen we wat langer uitblijven,” zei Van Bergen tot zijn vrouw, toen hij zich voor den bewusten tocht gereed maakte.

„Is er wat ernstigs gaande, Willem?” was de vraag.

„Dat juist niet, maar die schelmen trachten ons te misleiden, en dat mag niet. — Henk,” vervolgde hij tot zijn zoon, „zorg goed voor moeder en Truus, als vader wat langer uit blijft.”

„Ja, vader,” zei Henk, „dat beloof ik u.”

Het afscheid was wat inniger dan gewoonlijk; moeder en de kinderen vergezelden vader een eindje; zij bleven op den weg staan, om vader zoo lang mogelijk na te kijken, totdat hij een zijweg moest inslaan; vader keerde zich herhaaldelijk om en wuifde zijn drietal toe. 't Was alsof plotseling een angstig gevoel zich van moeder meester maakte. „Mijn God, bescherm hem, neem hem in Uwe hoede,” smeekte zij met bevende stem.

De deelgenooten van den tocht zouden op een bepaald punt bij elkander komen, zoodra de schemering inviel; het was een sombere Octoberavond, de schemering was vroeg ingevallen, er was bijna geen doorkomen aan tusschen de dicht op elkander staande struiken en boomen, die nog

niet hun bladerdos hadden verloren. Plotseling werd het iets lichter; men struikelde bijna over wortels, alsof eenig klein hout was weggeruimd; een paar takken waren omgebogen als herkenningsteeken, zij vormden als het ware een kleinen doortocht, en toen zij er een voor een doorkropen, stonden zij voor een smalle opening in de rots, die echter zorgvuldig met blokken en takken dicht en onzichtbaar was gemaakt.

„Dit zal wel de geheime schuilhoek zijn, waar ze hun waar brengen of halen,” zei Van Bergen; „hier in de nabijheid moeten we op de loer liggen, jongens, maar geen geluid geven, niet aanvallen, eer zij hun voorraadkelder hebben opengemaakt en er willen binnendringen.”

Van Bergen nam zelf het gevaarlijkste punt; de avond was reeds lang gevallen, 't werd donkere nacht, men hoorde niets behalve het ritselen van de bladeren onder den neervallenden motregen, of het krijschen van een nachtvogel. „Zou het een vergeefsche tocht worden?” dacht Van Bergen teleurgesteld. Maar hoor, daar kraken takken, voetstappen naderen, een zwakke lichtschijs — drie of vier mannen, voorzien van een lantaarntje, komen tot voor de opening in de rots. „Hier komt hij ons niet zoeken,” grinnikt er een, in de nabijheid van Van Bergen. „Jaap heeft hem zien vertrekken naar den overkant, in de hoop op goede vangst.” De rotsopening werd voorzichtig bevrijd van steenklompen en takken, een ging naar binnen, haalde zakken te voorschijn, die hij aan zijn metgezellen overreikte; daar weerklinkt een scherp fluiten, het electriche lampje van Van Bergen werpt een schel licht over de geheele omgeving, de mannen laten ijlings hun zakken vallen, twee verdwijnen tusschen de struiken, maar een derde wordt door Bresser gegrepen en geboeid.

„Jammer dat we ze niet allen hebben gegrepen,” zei Van Bergen, „nu zullen we eens onderzoeken, wat ze voor ons hebben achtergelaten.” Hij ging het eerst naar binnen; nog een geheim gangetje liep uit op deze bewaarplaats, en had gemeenschap met een anderen uitgang. Een schot weerklonk vlak achter Van Bergen: doodelijk in den rug getroffen stortte hij neêr, — van den dader was geen spoor te vinden.

In diepe verslagenheid staarden de mannen elkander aan. „Mijn vrouw, mijn kinderen!” fluisterde Van Bergen nog even met een smeekenden blik op zijn vriend Bresser, toen sloten zich de oogen om zich niet meer te openen. Met groote moeite werd de verslagene door de nauwe opening naar buiten gedragen, en zoo door het struikgewas naar den breederen weg gebracht. „Nu kan hij ons geen kwaad meer doen,” mompelde de gevangen smokkelaar, maar een geduchte slag van zijn begeleider legde hem spoedig het zwijgen op.

Een der kommiezen ging haastig hulp halen in de naastbij gelegene boerderij, en in den vroegen morgen werd Van Bergen op een wagen naar de woning van zijn neef gebracht. Men had een goede vangst gedaan, want de gevangen smokkelaar was het hoofd van een groote bende; er werd heel wat gevonden in die geheime bewaarplaats, maar helaas! in Van Bergen had men het verlies te betreuren van een trouwen, ijverigen ambtenaar, een recht-schapen burger, een braven, zorgzamen huisvader, en *dat* verlies was niet te herstellen.

IV. De droeve tijdning.

Lena was den avond van haar mans vertrek zeer laat naar bed gegaan, in de hoop dat haar man wellicht toch nog even thuis zou komen, dat deed hij wel eens meer, als hij het maar even kon schikken; de kinderen waren reeds ter ruste, maar moeder ging telkens naar de voordeur op den uitkijk, al was het donkere nacht. 's Morgens was zij vroeg in de weer om voor haar mans thuiskomst alles gereed te hebben, nog voor het aanbreken van den dag.

„Wat zal hij koud zijn,” fluisterde zij bij het aanleggen van het kachelkje, en het zetten van de koffie, „'t is zoo'n kil, nattig weer!” Dan liep zij naar de voordeur om uit te kijken, maar niemand wuifde haar toe uit de verte.

Een paar mannen, die zij kende, gingen voorbij; gewoonlijk riepen zij haar, als zij buiten was, een vroolijk goeden morgen toe, maar nu scheen iets in tegenovergestelde richting geheel hun aandacht te trekken, zij zagen niet om naar de vriendelijke woning met het aardige tuintje.

Henk en Truus gingen al vroeg naar hun werk; Henk naar een buitenplaats aan de andere zijde van het dorp, waar hij dikwijls den tuinman ging helpen; Truus zou bij eene familie in Valkenburg met het naaien van kindergoed behulpzaam zijn. Moeder was dus heel alleen, en 't was alsof onrust en angst elk oogenblik toenamen; zij hoorde voetstappen langzaam naderen, dat was haar man niet, o neen, die was altijd in een ommezentje met een sprong bij haar om haar te verrassen.

Het was de predikantsvrouw, zij kwam zeker over eenig werk spreken. „Dag mevrouw,” zei Lena, eenigszins verwonderd over een vreemden trek op het vriendelijk gelaat van haar bezoekerster. „U is er al vroeg bij.”

„Ja Lena, ik kom eens even een praatje houden; ben je heel alleen?”

„Ja, mevrouw, de kinderen zijn vroeg uitgegaan, en mijn man is met zijn makkers op tournee, ik hoopte zoo half dat hij nog even zou zijn thuis gekomen... hij is gistermiddag al weggegaan.”

„Is hij ver weg, op een moeielijken tocht?”

„Ik geloof wel, dat het in den laatsten tijd vooral geen makkelijk werk is, maar dat vertelt hij zoo niet, hij weet dat ik me gauw ongerust maak.”

„Ja 't is altijd een heel gevaarlijk werk, vooral tegenwoordig,” zei mevrouw met iets vreemds in haar stem, alsof zij een snik inhield.

Lena zag hare bezoekerster verschrikt aan. „Heeft u er iets van gehoord, mevrouw?... 't Is me sedert zijn vertrek zoo angstig te moede!” Mevrouw zweeg, een diepe zucht ontsnapte haar, zij kon haar tranen niet weerhouden.

„Is er iets gebeurd, mevrouw?” riep Lena in groote opgewondenheid. „U weet er meer van.... zeg me alles.... gauw.... gauw!”

„Er zijn geen goede berichten, Lena; de smokkelaars zijn in de val geloopen, maar . . . maar . . .”

„Maar, . . . maar . . . zeg me alles . . . gauw . . .”

„Een schijnt zich verborgen te hebben gehouden; hij heeft uw man plotseling in den rug aangevallen.”

„Is hij gewond? . . . waar is hij? . . . gauw, ik moet naar hem toe!” kreet de arme vrouw met doodsbleek gelaat.

„Hij is bij uw neef, . . . hij is heel gevaarlijk gewond, Lena, heel gevaarlijk,” zeide mevrouw in schreien uitbarstend.

„Heel gevaarlijk . . . en ik ben niet bij hem . . . is er een dokter bij?” vroegde Lena, haastig haar mantel omslaande, bevend over het geheele lichaam, maar zonder een traan te storten.

„Arme, arme Lena, arme kinderen . . . Ik ga met je meê, Lena, het wagentje is er al.”

Ja, het wagentje stond reeds voor het hekje; ook de kostersvrouw was binnengekomen. „Weet zij het al?” fluisterde deze tot de predikantsvrouw; „weet zij alles?” Lena had de laatste woorden opgevangen: „Alles . . . wat dan nog?” . . . was de wanhopige uitroep.

„Arme, arme Lena! ach 't is met uw man heel ernstig gesteld . . . erger dan ge denkt” . . .

„Gauw dan, gauw in het wagentje!” Toen op hartverscheurenden toon: „O, mijn kinderen, mijn kinderen!”

„Ik ga naar hen toe, ik zal voor hen zorgen,” riep de kostersvrouw, en het wagentje was in een oogenblik uit het gezicht verdwenen. De voorbijgangers zagen met innige deelneming naar het doodsbleeke gelaat naast de predikantsvrouw; Lena lette op niemand, zij deed geen vragen, de predikantsvrouw had hare hand gevat, de arme vrouw staarde werktuiglijk strak voor zich uit, en toen het wagentje eindelijk voor de bekende woning stil hield, sprong zij er uit, en ijlde naar binnen, eer iemand er op bedacht was. Zij was reeds aan de deur der kamer, toen de dokter haar tegen hield. „Wij zullen samen naar binnen gaan, juffrouw Van Bergen, uw goede man, helaas! . . . hij is . . .”

„Toch niet dood . . . niet dood . . .” gilte Lena.

„Kom mee, arme vrouw, uw goede man is het offer geworden van zijn plicht, zijn laatste woorden waren: „mijn vrouw; mijn kinderen!””

Lena rukte zich los, zij drong de kamer binnen, waar haar man door de zorgende hand der vriendschap op de rustbank lag uitgestrekt, zij staarde op het trouwe geliefde gelaat van haar echtgenoot, nu in de ruste des doods.

„Willem,” smeekte zij met de stem der innigste liefde, „Willem, zie mij nog even aan, spreek nog een enkel woord tot me,” met deze woorden zakte zij ineem, en viel bewusteloos neder naast de rustbank.

V. Donkere dagen.

Donkere, droeve dagen waren heengegaan over de vriendelijke kleine woning aan den Meerser weg; buiten loeide de najaarsstorm, binnen zat een troostelooze weduwe met haar twee kinderen. Ach, deze wisten niet wat te doen voor die arme, lieve moeder; vader kon altijd met een enkel woord een lachje brengen op dat stille, lieve gelaat, maar zij, ach, zij waren ook zoo bitter bedroefd, zij vermochten niets in die diepe smart.

De deelneming was groot en algemeen; Van Bergen was door iedereen geacht, door zijn superieuren, zijn kameraden, zijn dorpsgenooten; van alle omliggende plaatsen kwamen belangstellenden om de laatste eer aan den overledene te bewijzen, wie even naar binnen ging om met een kort woord of met een hartelijken handdruk zijn deelneming te betuigen in het zware verlies, was diep getroffen door den hopeloozen blik der diep bedroefde weduwe. Nu was dat alles voorbij; Van Bergen rustte reeds een drietal weken op het kleine kerkhof, het gewone leven moest weder zijn gang gaan. Henk ging weêr naar zijn werk bij den tuinman op de buitenplaats, moeder scheen zich echter niet uit haar gedrukten toestand te kunnen opheffen, zelfs niet ter wille

van haar tweetal; zij deed werktuiglijk enkele dingen, en zat verder stil in haar hoekje, zonder zich met iets of iemand te bemoeien. De predikantsvrouw en andere vriendinnen kwamen op allerlei wijzen te hulp, — 't scheen buiten moeder om te gaan.

„Truida, je moet moeder vooral niet alleen laten,” vermaande de predikantsvrouw, „ik zal je naaiwerk thuis sturen, en dan is het 't beste, zegt de dokter, haar dikwijls bij het een of ander om raad te vragen; misschien zal zij dan langzamerhand zich met eenig werk bemoeien.” En zoo zat de anders zoo vroolijke Truida stil bij moeder te naaien; als zij om raad vroeg, gaf moeder korte antwoorden, — ach, zij merkte in het geheel niet, dat het blosje op Truida's wangen verbleekte, en dat er menige traan viel op het naaiwerk.

„Henk,” zeide zij dikwijls tot haar broer, „ik verlang altijd zoo naar je, — 't is zoo akelig stil in huis, — ik kan 't haast niet uithouden.” De predikantsvrouw kwam moeder gezelschap houden, als zij tijd en gelegenheid had; dan kon Truida boodschappen doen, of wel, zij liet Truida vragen om haar met een of ander te komen helpen, als zij wist dat Henk thuis was. Dat was het geval op een Zaterdagmiddag, Truida zou haar klein dochttertje in het wagentje rondrijden.

Henk kwam naast moeder zitten. „Moeder,” zeide hij zacht, „'t is nu bijna vier weken, sedert vader van ons is heengegaan.” Moeder knikte met het hoofd. „Ik geloof,” ging Henk voort op droeven toon, „dat vader heel treurig zou zijn, als hij u zag, hij kon er nooit tegen, als u verdriet hadt.”

„Ik kan niet leven zonder vader,” snikte moeder, „kon ik maar sterven, ik zou liever naast vader op het kerkhof liggen.”

„Dat zal zeker spoedig gebeuren, als u niet eet, en maar stilletjes in uw hoekje blijft zitten — u wordt al zwakker en zwakker. En wat wordt er dan van ons, van Truus en mij? Vader weg, moeder wil ons ook verlaten; en Truus is nog zoo jong, zij heeft uw raad zoo noodig, u ziet niet dat zij zoo bleek en stil wordt, moeder.” Moeder zag

verschrikt op bij deze woorden. „Waar is Truus?” vroegde zij onstuimig.

„U weet niet eens, dat Truus is uitgegaan, zij heeft u nog wel hartelijk gezoend, eer zij heen ging. — Vader zei den laatsten keer voor zijn vertrek tot me: „Henk, je moet moeder altijd tot steun zijn, als ik wat langer uitblijf;” ik zou het zoo gaarne doen, maar u moet me helpen.”

Moeders tranen begonnen al meer en meer te vloeien, zij leunde met het hoofd tegen Henks schouder en greep zijn hand.

„Herinnert u zich, moeder, hoe vader den laatsten Zondag aan het eten over de preek van den dominee sprak? De dominee had gepreekt over de woorden: „Werpt al uw bekommernissen op den Heer, Hij zorgt voor u.” Vader zei tot Truus en mij: „Dat moet jullie maar nooit vergeten, 't is zoo heerlijk dat te kunnen zeggen, als we bedroefd zijn of in nood.” Ik heb zoo dikwijls aan die woorden gedacht, moeder, na vaders dood.”

Moeder hief het hoofd op, 't was alsof door Henks eenvoudige taal plotseling andere gedachten waren wakker geroepen. „Dank je, mijn jongen,” zeide zij diep bewogen, „je bent me nu reeds tot grooten steun en troost, ik zal mijn best doen, Henk, we zullen elkaar helpen, niet-waar, en veel aan vaders woorden denken.”

Moeder bracht een slapeloozen nacht door, een nacht van strijd en gebed; in de donkere uren greep zij de hand van Hem, die gezegd heeft: „Vrees niet, geloof alleenlijk,” en 't werd rustig in haar binnenste. Den volgenden dag, Zondag, maakte moeder zich gereed om naar de kerk te gaan; 't was een zware gang, die eerste kerkgang na den dood van haar man. Niemand sprak het drietal aan, toen het uit de kerk huiswaarts keerde — men begreep en gevoelde, dat de zwaar beproefde weduwe steun en troost had gezocht en gevonden bij haar God.

Juffrouw Van Bergen was nu natuurlijk geheel anders dan in de eerste weken na vaders dood; zij leefde weer met haar kinderen en stelde belang in alles wat hen betraf; toch voelde Truida zich dikwerf eenzaam bij moeder,

al deed moeder haar uiterste best om zich voor haar kinderen goed te houden; Truida's jeugdig hart had zoo veel behoefte aan licht en zonneschijn, zij miste vaders vroolijkheid, vaders grapjes, 't was nu alles zoo doodsch en stil. Ook de Fransche en Engelsche lessen hadden een poosje opgehouden. Henk ging dagelijks naar zijn werk, of naar een cursus voor land- en tuinbouw te Maastricht, en Truus hielp moeder zooveel zij kon met de huishouding of met naaien. Zij had moeder al eens hooren zeggen, dat haar dochtertje haar zoo tot hulp en steun was, maar 't leek wel alsof dat woord van lof haar nu onverschillig liet. Soms dacht zij, dat zij heel niet meer kon zingen; vader zei vroeger dikwijls: „kom, Truuske, zing eens een mooi liedje,” dan zong hij meê, als hij het kende, vader had zoo'n mooie stem, nu zei niemand „Truus, zing eens wat,” moeke niet en Henk ook niet. Uit zich zelve durfde zij niet, 't zou den schijn hebben, alsof zij niet bedroefd was, en och, zij verlangde dikwijls zoo heel, heel erg naar vader.

Eens was zij heel alleen thuis, zij sloot de deuren, en begon een lievelingsliedje van vader te zingen, reeds na den eersten regel barstte zij uit in hartstochtelijk schreien, zij kon niet tot bedaren komen; 't was gelukkig donker, bij moeders tehuiskomst; moeder zag dus niet Truida's rood geweende oogen, en vond het goed dat zij om hoofdpijn wat vroeg naar bed ging. Met hare vriendinnetjes kwam Truus veel minder in aanraking; zij en Henk hadden afgesproken, dat zij moeder zoo weinig mogelijk alleen zouden laten; het zieke Anneke was in den loop van den zomer gestorven, anders zouden die bezoekjes haar zeker tot grooten troost zijn geweest.

Een paar weken voor Kerstmis vraagde de predikantsvrouw: „Truus, kom je ons weer helpen met het zingen der Kerstliederen op de Zondagsschool?” Truus zag mevrouw aan met stralenden blik; met de kinderen meezingen, met hen de mooie Kerstliederen inoefenen, o, dat zou heerlijk zijn! Toch aarzelde zij te antwoorden, en zij zeide eenigszins weifelend: „Wil u het aan moeder vragen, mevrouw, ik weet niet of het kan.”

„Waarom zou het niet kunnen?“ was de verwonderde vraag. Nu, juffrouw Van Bergen vond het best, en op het Kerstfeest klonk Truuske's lieve zuivere stem boven allen uit, vooral bij het zingen van vaders lievelingslied:

Daar ruischt langs de wolken een lieflijke naam,
Die hemel en aarde vereenigt te zaam . . . .

VI. Veranderingen en verwickelingen.

Eindelijk was de lange, stille winter voorbij; kleine groene knopjes en blaadjes vertoonden zich reeds aan heesters en struiken, vroege voorjaarsbloempjes staken hun kopjes boven den grond, de vogeltjes lieten een vroolijk getjilp hooren, en 't was alsof, met den terugkeer der Lente, het ook weer zonniger werd in Truida's hart, vooral als zij Henk hielp met het in orde brengen van het tuintje. Zij konden gelukkig in het kleine huisje blijven wonen, want behalve het pensioen verdienden moeder en Truus aardig wat met naaien.

Er was nog een reden waarom Truus in den laatsten tijd blijmoediger gestemd was; op een buitenplaats dicht bij Meersen woonde een Protestantsche familie; de zuster van mevrouw was getrouwd met een Engelsch zeeofficier, en als haar echtgenoot op reis was met zijn schip, kwam de jonge mevrouw met haar eenig dochtertje, de driejarige Corrie, gewoonlijk den tijd zijner afwezigheid in Holland bij hare familie doorbrengen. De kleine Corrie was een zwak kindje; nauwelijks waren moeder en dochtertje eenige dagen in Holland, of de kleine Corrie werd ernstig ziek. Het angstige jonge moedertje verliet haar lieveling bijna niet, en zou zelve ziek zijn geworden, als zij niet door aanbeveling van de predikantsvrouw een vriendelijke, zorgzame hulp had gekregen in Truida van Bergen. Hoe goed kwam Truus nu het Engelsch te pas, dat zij reeds had geleerd! Het was nog wel niet veel, maar zij kon met Corrie toch al aardig wat babbelen, en leerde dagelijks meer.

De kleine Corrie was dadelijk erg ingenomen met haar nieuwe verpleegster; zij strekte verlangend de handjes naar Truida uit, zoodra zij verscheen; Truida zong lieve kinderliedjes, bedacht allerlei aardige spelletjes, zoodat Corrie zich in bed niet verveelde, toen zij zachtjes aan beter werd. Mevrouw Blake had aan juffrouw Van Bergen gevraagd of Truida dagelijks een paar uur bij haar dochttertje mocht komen, zoolang zij in Holland bleven. Moeder gaf haar toestemming, en Truus was erg ingenomen met dit voorstel, zij hield zooveel van kinderen. Henk was echter maar half tevreden, omdat moeder zooveel alleen zou zijn. „Och Henk,” zei moeder, „die familie is altijd zoo goed voor ons geweest, nu geeft mijnheer zich weêr moeite om je op de landbouwschool te Wageningen geplaatst te krijgen. Als we dus de gelegenheid hebben hen te helpen, mogen we geen bezwaren maken.”

Bijna anderhalf jaar was verlopen sedert den dood van Van Bergen. 't Was weer lente geworden, een zonnige, lieflijke lente, die hoop gaf op een blijden zomer; helaas! niemand kon vermoeden, dat die zomer het begin zou worden van een tijd vol namelooze ellende en bitteren strijd.

In het begin van juni zou op de buitenplaats bij Meersen een groot feest worden gevierd, het koperen huwelijksfeest van mijnheer en mevrouw Van Dalfsen. De predikantsvrouw en Truida hadden met de onderwijzers gezorgd voor mooie liederen, die de schoolkinderen zouden zingen ter eere van het feestvierende paar; verder verschillende aardige voorstellingen, dus Truus had het weêr bijzonder druk, 't was alsof zonder Truus niets zoo recht naar wensch ging, zij was de ziel van alles; menig woordje van lof en dank deed het jonge hart ook nu weêr evenals vroeger van vreugde kloppen.

Mevrouw Blake was ook weêr in Holland met haar dochttertje, haar man zou geruimen tijd afwezig zijn; die twee zoo welkome gasten kwamen dus ook naar Meersen voor het groote feest. Och, wat was Corrie blij, toen zij Truus wederzag, en mevrouw Blake niet minder.

„Truida,” zei mevrouw Blake, een paar dagen na haar aankômst, „kom eens even mee naar mijn kamer. Kijk eens,

hier is een blauw japonnetje, dat ik heel weinig gedragen heb; ik wilde het bewaren, om er later een paar aardige pakjes voor Corrie van te laten maken, 't is zoo'n zachte, lieve kleur. Maar eer ik naar Holland ging, dacht ik: „Kom, ik neem het mee voor Truus, 't zal zoo lief staan bij haar blond haar!”

Truida's gelaat schitterde van vreugd. „Voor mij, mevrouw, dat mooie japonnetje voor mij! o, 't is niet mogelijk, 't is veel te mooi!”

„Neem het maar gauw mee,” lachte mevrouw, „je moeder zal het wel voor je in orde brengen, dan kun je er op het feest al plezier van hebben.”

„Dank, lieve mevrouw, duizendmaal dank,” riep de opgetogen Truida, „o, wat zal moeder wel zeggen!”

Moeder was echter heel wat minder ingenomen met het mooie geschenk dan Truida zich had voorgesteld. „Die japon is veel te mooi voor je, Truus, zoo'n fijne zachte stof is goed voor dames, maar niet voor een eenvoudig burgermeisje zooals jij . . . had mevrouw het mij maar eens gevraagd!” — „Gelukkig dat mevrouw moeder niet heeft geraadpleegd,” dacht Truus, „dan had ik het mooie japonnetje niet gekregen!”

Juffrouw Van Bergen bracht het japonnetje in orde, zoo eenvoudig mogelijk, elke versiering werd er afgenomen. „Dat is niets,” meende Truus, „de mooie zachte kleur blijft toch!” Op den gewichtigen feestdag verscheen Truus in het nieuwe blauwe kleedje, tot groote verbazing van hare vriendinnen; zij had aan niemand verteld, hoe lief mevrouw Blake voor haar was geweest. „O Truus, wat ben jij beeldig!” riep de een na de ander, „het zachte blauw staat je zoo lief! . . . 't kleedje zit zoo keurig!” — Ook Henk had bewonderend uitgeroepen: „Je bent prachtig, hoor, zus!” Moeder alleen had weinig gezegd, maar Truida had zich voor den spiegel overtuigd, dat ze er wezenlijk heel, heel lief uitzag.

Zij was dan ook de ziel van het groote kinderfeest, dat daags na den eigenlijken feestdag in de weide achter den tuin gegeven werd. Op den prachtigen lentedag straalden alle gezichten van vreugde en genot, vooral Truida was

een en al opgetogenheid! Als er mooi gezongen moest worden, schaarden zich allen om Truida als het middelpunt; bij een aardig spelletje of eene voorstelling ter eere van het feestvierende paar, was het blauwe kleedje druk in de weer! Och, wat was ze blij, zij hoorde telkens woorden van lof. Aan de eene zijde van het weiland was een groot korenveld; daar waren tafeltjes geplaatst met allerlei versnaperingen; anders zouden de vlugge jonge voetjes misschien het jonge koren vertrappen. Mevrouw Blake had ook zulk een tafeltje voor haar rekening vlak bij het korenveld; telkens huppelde kleine Corrie uit den kring der spelende kleintjes dicht bij mevrouw Blake; zij sloeg de armpjes om moedertje's hals met kusjes zonder tal, en moedertje stak tusschen de roode frissche lipjes een mooi vruchtje of chocolaadje.

's Avonds was er vuurwerk, ook al bij heerlijk lenteweer. Iedereen, jong en oud, moest bekennen: „'t Was een dag geweest van echt genot, een dag zoo als de bevolking van Meersen en vooral de schooljeugd in jaren niet had gekend.” En 't mooiste was, dat na afloop van het feest er een heerlijke regen viel, 's nachts en de twee volgende dagen, als om het jonge gras en het vertrapte koren langs den rand te troosten, dat zij zooveel hadden moeten lijden door al die meedoogenlooze voetjes. Toen de regen ophield en het Junizonnetje weêr scheen, staken bloempjes, gras-sprietjes en korenhalmpjes weêr vroolijk de kopjes omhoog en 't leek wel of ze alle nog weliger bloeiden en tierden dan te voren.

Een ding was jammer: mevrouw Blake bemerkte een paar dagen later dat zij een aardig speldje had verloren, het geschenk van een geliefde vriendin. Zij herinnerde zich niet heel goed wanneer zij het 't laatst had gedragen, misschien op het kinderfeest, of 's avonds bij de mooie verlichting in den tuin en het vuurwerk. Overal werd gezocht, de omroeper belde het rond, maar helaas, het speldje kwam niet voor den dag, tot groot leedwezen van mevrouw Blake en haar familie.

Moeder en dochtertje zouden nog een poosje bij andere familieleden gaan logeeren, om dan weer in Londen de

terugkomst van den heer Blake af te wachten. Eenige dagen voor het vertrek, half Juni, zou Truida nog eens een heel poosje kleine Corrie in het kindewagentje rondrijden, over de weide, waar de kinderen zoo vroolijk hadden gespeeld, langs het korenveld; zij zouden bloempjes plukken, kransjes vlechten, en Corrie was echt ingenomen met dit prettige tochtje. Het wagentje bleef wachten terwijl Truus mooie bloempjes plukte, Corrie zong een lief lenteliedje, dat Truus haar had geleerd, dicht bij de plek, waar mevrouw Blake's tafeltje had gestaan; daar waren vooral heel wat bloempjes, en onder het plukken zag Truida een aardig vreemd plantje dat zij niet kende. Zij trok het uit met wortel en een kluitje grond, om het mee te nemen naar hun tuintje. De grond rondom was dus losgewoeld; wat schitterde haar plotseling in de oogen tusschen koren en gras? met het uittrekken van het plantje was het mede omhoog gekomen. Was dat . . . was dat het verloren speldje? O, wat straalden de roode steentjes tusschen het zachte groen van gras en koren, nu de zon er op scheen! 't Was alsof een inwendige stem Truus toefluisterde: „Wat zou het mooi staan op het lieve blauwe kledje!”

Corrie riep, haastig stak Truida het speldje in den zak, zij zeide er niets van, zij moest het thuis eerst nog eens bekijken, ook op het blauwe kledje, maar tot Corrie's groote teleurstelling duurde de rit korter dan oorspronkelijk het plan was geweest, Truus herinnerde zich plotseling dat zij thuis iets te doen had. Mevrouw Blake was uit, dus zij behoefde niets te zeggen van haar vondst; zoo snel mogelijk spoedde zij zich naar huis.

Moeder was den heelen middag uit, dat wist zij; zij sloot de deur, ging naar haar kamertje, trok het blauwe kledje aan, stak het speldje voor, en bekeek zich in den spiegel. O, wat stonden die schitterende roode steentjes beeldig op het zachte blauw! Neen, zij kon het nog niet teruggeven, zij moest er eerst af en toe nog wat naar kijken, mevrouw Blake ging toch over een paar dagen naar Roermond en Utrecht; zij sprak nooit meer over het verloren speldje, en als Truus niet voor Corrie bloempjes

had geplukt, en dat plantje had uitgetrokken, zou het niet eens voor den dag zijn gekomen. Dragen zou zij het niet, natuurlijk niet, alleen het meenemen als zij over veertien dagen bij haar nicht in Den Haag ging logeeren, daar kon zij het misschien wel een heel enkel keertje voorsteken op het blauwe kleedje, en het dan later teruggeven. Zij legde het speldje heel voorzichtig tusschen watjes in een doosje, en verborg het in een afgesloten laatje van haar kastje.

Van dat oogenblik af was Truus eenigszins veranderd, zij had nooit een geheim voor moeder gehad en nu schrikte zij op, als moeder haar iets vroeg, terwijl zij aan het speldje dacht. Zij was ook minder vroolijk, zong niet meer bij haar werk, en soms hoorde zij niet eens als haar iets werd gevraagd. Mevrouw Blake was een paar dagen eerder naar Roermond vertrokken, zij was met Corrie gekomen, om aan Truus te vertellen, dat het vertrek dien-zelfden namiddag zou plaats hebben, maar Truus was uit naaien te Valkenburg. Och, wat was zij blij dat zij mevrouw en Corrie niet meer gezien had, al zei ze tot moeder en Henk dat het haar erg speet. 's Avonds in haar kamertje, was het alsof een stem haar soms toefluisterde: „Je bent ondankbaar, heel ondankbaar tegenover mevrouw Blake, die altijd zoo goed en vriendelijk voor je is.” Dan deed ze haar gebed heel haastig, en soms durfde zij niet goed bidden. Maar dat alles verflauwde zoo langzamerhand. „Ik kan er nu toch niets aan doen,” dacht zij, „'t moet nu maar blijven zooals het is.” Zij haalde het speldje zelfs niet eens meer te voorschijn om er naar te kijken; het werd echter met het blauwe kleedje heel zorgvuldig ingepakt voor haar bezoek naar Den Haag. „Daar kan ik er plezier van hebben,” overlegde ze.

„Hè Truus, wat heb je daar een beeldig speldje!” riep de nicht verbaasd, toen Truus in het blauwe kleedje er het eerst meê voor den dag kwam; „van wie heb je dat? Ook al van die lieve mevrouw? Ik geloof wezenlijk dat het echte steentjes zijn.” Er kwam juist bezoek, dus Truus behoefde niet te antwoorden, maar het plezier om het speldje te dragen was er al weêr af. „Doe je het mooie

speldje niet weêr eens aan op je blauw kleeidje?" vroegde nicht een paar maal; „je hebt er geen genot van, als je het altijd in het doosje laat."

„Ik ben zoo bang het te verliezen, het steekt niet heel best," was Truida's gedwongen antwoord. Nicht zag haar eenigszins verbaasd aan, want Truus was anders niet zoo bijzonder voorzichtig, vooral niet als zij wist dat iets haar goed stond. Toen zij van het Haagsche uitstapje huiswaarts keerde, had zij wel heel veel te vertellen, maar recht opgewekt was zij toch niet; moeder en Henk maakten zich wel eens bezorgd over haar. „Zij heeft het misschien wat stil hier," meende Henk, „ze is altijd maar druk aan het werk." De predikantsvrouw eener naburige gemeente verzocht Truus een paar weken later om haar wat te komen helpen; zij had verscheidene logés en daardoor was het nogal druk, vooral met de kinderen. Truus deed het heel graag, eerst was zij wel bevreesd, dat moeder zich te veel zou vermoeien, maar moeke had beloofd vrouw De Rue te nemen voor de wasch en het ruwe werk, dus Truus behoefde zich geen zorgen te maken.

Den dag na Truida's vertrek zat juffrouw Van Bergen 's morgens rustig aan haar naaiwerk; zij leefde voor haar kinderen, zoo eerde zij, dat wist zij, het meest de nagedachtenis van haar man, maar ook als zij uit waren zooals nu, (Henk was reeds een paar weken in Wageningen) voelde zij zich nooit alleen. Zij herleefde als het ware de gelukkige dagen met haar man, zij dacht aan zoo menig gesprek over ernstige dingen, over de opvoeding en de toekomst van hun tweetal, over zooveel dat hun lief en heilig was, en de tijd vloog om, eer zij het wist. Ook nu was zij in dergelijke gedachten verdiept; daar klopte iemand aan de achterdeur. „Binnen," riep juffrouw Van Bergen; het was Berbke de Rue, de eenige dochter van de werkster, die over een uurtje zou komen. Berbke was juist geen lieveling onder de meisjes; zij was verre van mooi, eer het tegenovergestelde, dat kon zij natuurlijk niet helpen, maar juist daarom was zij érg jaloersch op de meisjes, die wel dat voorrecht genoten, en vooral op Truus, al liet zij dit niet merken.

„Juffrouw Van Bergen,” zeide zij, „zou u me ook het patroon kunnen geven van het blousje, dat Truus onlangs heeft gemaakt?”

„Ik geloof het wel, Berbke, zij heeft de patronen in een laatje van haar kastje, maar dat is niet gesloten; — ik zal eens gaan zien,” en juffrouw Van Bergen ging naar boven. Neen, 't kastje was niet open, en de sleutel er af, maar Henk had een zelfde kastje op zijn kamertje, dus de sleutel zou hierop ook wel passen, en dat kwam ook uit. Haastig haalde zij het bewuste patroon uit het laatje; zij had het wat door elkaâr gehaald, dus zij ging even naar beneden, gaf Berbke het gevraagde patroon, en keerde terug naar het kamertje van haar dochter om het laatje op te ruimen. „Truus is zoo precies,” dacht ze. En zoo was het ook, alles lag soort bij soort; het laatje was ledig, zij voelde nog eens even met haar hand tot achterin, er kon soms iets opgeschoven zijn, ja, daar was nog een klein pakje, met zorg dicht gemaakt, zeker mooie knoopjes. Zij opende het; 't was een doosje, en in dat doosje tusschen fijne watten een speldje met roode steentjes in zilver gezet. Moeder staarde als wezenloos op het speldje, hoe kwam Truus er aan, zij had er nooit over gesproken, het nooit laten zien.... Juffrouw Van Bergen staarde er op met angstigen blik.... was het 't speldje van mevrouw Blake?... een vreemd gevoel overviel haar. Zij dacht niet meer aan patronen of kastje, zij ging naar beneden, zich aan de trapleuning vasthoudend, met het doosje in de hand, 't was alsof het haar tusschen de vingers brandde! Zij zette zich neder in haar stoel, bekeek het speldje nauwkeurig, drie schitterende steentjes.... een krasje op het middelste...., juist zooals in het krantje stond opgegeven, ja, 't was het speldje van mevrouw Blake, er was geen twijfel meer.... Juffrouw Van Bergen drukte de hand tegen het hart en met den uitroep: „O Truuske, mijn arm, arm kind!” viel zij bewusteloos achterover in haar stoel.

Na eenige oogenblikken kwam vrouw De Rue door de achterdeur de woning binnen. „Ik ben hier, juffrouw,” riep zij uit het keukentje, er kwam geen antwoord. „Misschien ingedommeld,” dacht ze, „dat zou me ook overkomen,

„Wat zou het mooi staan . . . . blz. 29

zoo alleen," zij ging naar binnen, maar o wat schrikte zij . . . die bewustelooze gestalte in den leuningstoel, dat doodsbleeke gelaat, met een enkelen blik overzag zij het geheel, het doosje op de tafel, het speldje, dat aan de vingers was ontglipt in den schoot, niets ontging haar. „Juffrouw Van Bergen! juffrouw Van Bergen!" riep zij angstig . . . de bewustelooze gaf geen teeken van leven. Kleine Kees kwam moeder even een pakje brengen. „Keesje, loop zoo hard als je kunt naar de pastorie, en vraag of mevrouw dadelijk hier wil komen, — de juffrouw is erg ziek geworden." Keesje zette het op een loopen, gelukkig, hij kwam mevrouw tegen, en weldra was ook de predikantsvrouw bij de arme lijderes. Vrouw De Rue had reeds de japon losgemaakt, slapen en polsen met koud water gebet, doch zonder eenig gevolg.

„Wat is hier gebeurd?" vroegde mevrouw hevig ontsteld.

„Ik weet het niet, — ik vond haar zoo liggen in den stoel; dit doosje stond voor haar op de tafel, en dit speldje lag in haar schoot, 't was haar zeker uit de hand gevallen."

De predikantsvrouw nam het speldje even op, zij herkende dadelijk het speldje van mevrouw Blake . . . hoe kwam dat hier? . . . zij zeide echter niets. Het tweetal wendde alle mogelijke hulpmiddelen aan, om het bewustzijn te doen terugkeeren. Juffrouw Van Bergen werd op de rustbank uitgestrekt, en het duurde niet lang of er kwam eenige beweging, zij opende even de oogen, en keek angstig rond. „Nu gauw naar den dokter, vrouw De Rue, vraag of hij zoo spoedig mogelijk komt."

Vrouw De Rue bleef niet lang weg; bij haar terugkomst hoorde zij de zieke zachtjes spreken, Truuske's naam werd snikkend genoemd; de werkster luisterde even. „Berkje de Rue kwam een patroontje halen . . . ik haalde het uit het kastje van Truus . . . met den sleutel van Henk . . . bij het opredderen van het laatje vond ik heel achterin, verborgen in een hoekje, het doosje met het speldje van mevrouw . . . Blake." Bitter schreiend kon zij den naam bijna niet uitspreken.

„Ik heb het speldje in mijn zak gestoken," antwoordde de vriendelijke bezoeker, „alles zal zich wel ophelderen,

ge moet er met niemand over spreken, en vooral uw best doen om heel kalm te blijven. Ik ga straks uw dochter halen, zij moet tehuis komen." Zwijgend drukte juffrouw Van Bergen de hand van hare troosteres. Daar was de dokter, het hart had een hevigen schok ondergaan, dus de grootste rust moest worden in acht genomen, druppeltjes innemen, niet praten, zich met niets bemoeien, in den avond zou hij nog eens komen kijken.

De zieke werd naar bed gebracht; daar lag zij heel stil met gesloten oogen, af en toe hoorde men alleen een diepen zucht. Vrouw De Rue deed het werk dat haar was opgedragen; telkens schudde zij het hoofd, of mompelde: „Hoe komt die Truus aan dat speldje? . . . iedereen heeft er naar gezocht, — zou ze het weggenomen hebben, zij met haar fijn mooi gezichtje?"

„Ik ga Truus halen, vrouw De Rue," zeide de predikantsvrouw; „ge blijft zeker wel hier tot mijn terugkomst; vooral niet met haar spreken, alleen maar eventjes om de deur naar haar kijken, en om de twee uur haar de druppeltjes geven, zij heeft ze nu juist ingenomen; een glaasje melk en een geklopt eitje staan op het tafeltje bij haar bed."

„Best, mevrouw, ik zal doen zooals u zegt."

Het was geen lange rit; iedereen was heel teleurgesteld dat Truida zoo spoedig moest terugkeeren, en dan om zoo'n treurige reden; zijzelve verschrikte zeer bij de woorden der predikantsvrouw. „Moeder was zoo wel, toen ik gister van huis ging," zeide zij schreiend. — „Ge weet dat moeders hart niet al te best is," was het ontwijkende antwoord; „maak je maar gauw klaar, in het wagentje zal ik je alles vertellen." Een kwartiertje later hoorde Truus het geheele droeve verhaal; zij luisterde met bleek gelaat, het hoofd gebogen, nu en dan wischte zij zich de oogen af.

„Truus," vroeg mevrouw, „hoe komt ge aan dat speldje?" — „Ik heb het gevonden," fluisterde een angstige stem. — „Gevonden? ge wist toch aan wie het toebehoorde; waarom hebt ge het niet dadelijk teruggegeven?" — Geen antwoord, er kwam een vreemde trek op het jonge gelaat. — „Is het al lang geleden, dat ge het speldje gevonden hebt? — was mevrouw Blake al vertrokken?" — Wederom

geen antwoord. „Zeg mij dadelijk de waarheid, kind,” vervolgde mevrouw op strengen toon, „of ik zal het er voor houden, dat ge het hebt weggenomen.”

„Neen, neen,” snikte Truus, „ik heb het niet weggenomen . . . ik heb het gevonden!” en nu kwam na veel vragen van mevrouw langzamerhand de geheele waarheid voor den dag. — „O, Truus, Truus,” zei mevrouw bedroefd, „heeft je groote ijdelheid je zoo tot zonde gebracht? ge weet toch wel dat het houden van het speldje op deze wijze, op hetzelfde neerkomt, alsof ge het hadt weggenomen. Waarom het niet aan mevrouw Blake verteld, al was het eenige dagen later . . .?”

„Ik heb er niet eens plezier meer in . . . Ik kijk er nooit meer naar . . . 't was alleen maar in het begin om het blauwe kleedje.” „En wat denkt ge nu te doen, Truus?”

„Kan u het niet teruggeven, en zeggen dat iemand het gevonden heeft, zonder mijn naam te noemen?” was het verlegen antwoord met nedergeslagen blik.

„Dat doe ik zeer zeker niet,” sprak mevrouw Bremer met strenge stem; „meisje, meisje, denk ernstig na over het kwaad dat ge hebt gedaan, en als ge uw schuld inziet, dan zult ge zeker, door oprecht berouw gedreven, uw hart uitstorten voor uwen God, Hem uw zonde belijden, en ook schuld bekennen aan haar, tegenover wie ge u zoo verregaand ondankbaar hebt gedragen. Morgen kom ik hooren wat ge denkt te doen; schrijft ge zelve niet aan mevrouw Blake, dan breng ik haar het speldje terug, en vertel haar de geheele zaak juist zooals ze is voorgevallen, zonder eenige verzachting. Schrijft ge haar zelve, met waar schuldgevoel, dan is er vergeving bij God en ook bij de menschen.”

Mevrouw Bremer sprak verder niet meer, zij liet Truida over aan haar eigen gedachten. Weldra stond het wagentje stil voor het huisje op den Meerserweg, de predikantsvrouw sprak nog eenige oogenblikken met vrouw De Rue, Truus ging alleen naar binnen. Schreiend zette zij zich neder op een stoel naast moeders bed, zonder haar moeder een zoen te geven.

„Arme, arme Truus,” fluisterde de zieke met droeve

stem; o, 't was zoo vreemd voor Truus die woorden van beklag te hooren, zij die zoo gewoon was te worden geprezen en gevierd; die medelijdende toon prikkelde en ergerde haar, zij zeide geen woord; moeder zag eenigszins angstig naar het schreiende meisje; Truida's gelaat had een uitdrukking die haar ontstelde.

„Juffrouw Van Bergen,” zei de domineesvrouw binnentredend, „ge moet u nu vooral niet opwinden en vermoeien; Truus en ik hebben samen heel ernstig gesproken, morgen zult ge er alles van hooren. Truus, bedenk wel, dat elke opwinding voor moeder heel nadeelig zou kunnen zijn, dus alles zoo rustig mogelijk.” Truida ging even naar boven. „Laat haar eerst tot nadenken komen,” fluisterde mevrouw Bremer; „in de eenzaamheid zal zij eerder haar schuld leeren inzien.” Mevrouw gaf de zieke nog haar druppeltjes, maakte een en ander gereed voor den nacht, en vertrok, evenals vrouw De Rue. Truida zou op de rustbank in de huiskamer slapen, om moeder te kunnen helpen, als zij iets noodig mocht hebben, en weldra was het heel stil in de kleine woning. Uit het hart der treurende moeder steeg gedurende den slapeloozen nacht menig vurig gebed ten hemel, om hulp voor het afgedwaalde jonge hart, dat aan de stem der verzoeking geen weerstand had kunnen bieden. Uit de naburige kamer hoorde zij telkens onderdrukte snikken: „O mijn God,” smeekte moeder, „geef dat zij haar schuld leere inzien, en tot U moge komen in oprecht berouw.”

Vroeg in den morgen riep moeder Truida bij zich; bitter schreiend vertelde het meisje hoe zich alles had toegedragen; zij had zich al lang zoo ongelukkig gevoeld, zoo heel, heel ongelukkig, — 't speldje kon haar niets meer schelen, zij had er al over gedacht om het in de Geul te werpen, of het te verbergen op een afgelegen hoekje van het weiland, diep onder het gras, dan zou iemand anders het wel eens vinden, maar zij had geen gelegenheid gehad.

„Kind, kind,” zei moeder bedroefd, „de eenige weg om tot rust te komen, was immers het terug te geven, schuld te belijden voor uw God en bij mevrouw Blake .

waarom zijt ge niet bij uw moeder gekomen? wij zouden samen den rechten weg wel hebben gevonden."

„Maar ik heb het speldje niet weggenomen, ik heb niets verkeerd gedaan, ik heb het gevonden, dat kon ik niet helpen," was het heftige antwoord; „alleen heb ik het niet dadelijk teruggegeven, 't was toch zoo erg niet, dat ik graag die mooie steentjes zag, en later niet goed wist wat ik aan mevrouw Blake moest zeggen."

Moeke schudde treurig het hoofd. „Ge hebt de zonde der begeerlijkheid in 't hart laten wortel schieten, arm kind, en in uw hoogmoed hebt ge u niet willen verootmoedigen voor God en de menschen; laten we samen bidden, mijn kind, en den Heer vragen, dat Hij u helpe om uw schuld te belijden." En moeder bad, zooals alleen een liefhebbende vrome moeder bidden kan, maar terwijl moeder bad, verhief zich alweer in Truida's hart de gedachte: „Moeder doet alsof ik een misdadigster ben, een dievegge.... mevrouw krijgt het nu toch terug, ik ben blij dat het weg is." Ach, zij vergat geheel dat dit niet geschiedde door haar toedoen, als moeder het speldje niet gevonden had, zou het nog in haar kastje liggen, en later misschien in de Geul zijn terecht gekomen.

Truida schreef later op den dag een brief aan mevrouw Blake, een bedroefden brief met sporen van tranen: „Ik heb me zoo ongelukkig gevoeld, en ben nu zoo blij dat u het speldje weer terug ontvangt." Mevrouw Blake was heel verwonderd over dit schrijven, zij begreep er niets van: „Waarom was ze zoo bedroefd," dacht zij bij het lezen van den brief, „zij heeft het speldje toch teruggegeven." Ach, Truida had van de hoofdzaak niets gezegd, niets van haar heulen met de zonde!

Moeder had den brief gelezen, zij slaakte een diepen zucht. „Dat is geen brief van een meisje dat schuld gevoelt," zeide zij bij het teruggeven, „gij hebt niet gezegd waarom ge bedroefd waart."

„Dat kan ik mevrouw later wel eens vertellen," was het vrij korte antwoord. Mevrouw Bremer nam in den namiddag den brief mede naar Roermond, tegelijk met het speldje, zij las den brief niet, zooals Truida haar ver-

zocht, en op de aanmerkingen van mevrouw Blake antwoordde zij alleen: „Och, zij zal je naderhand zelve wel alles vertellen.”

Een paar dagen later ging Truida zooals gewoonlijk naar een oefening van haar zangvereening. 't Was vreemd, de meisjes met wie zij zong, deden alsof ze haar niet zagen, Berbke de Rue was er ook bij met haar vriendin; een oogenblik later hoorde Truida de laatste zeggen met vrij luide stem, zoodat Truida het hooren kon: „Mooi praten en leelijk doen.” — „Kijk eens wat ze een kleur krijgt,” voegde een ander er nog bij. Truida ging alleen naar huis, heel verbitterd. „Ik ga niet meer naar den zangmoeder, vrouw De Rue en Berbke hebben zeker wat gemerkt, en leelijke praatjes over me verspreid, ik kon het vānavond haast niet uithouden.” En zoo was het ook; moeder De Rue had zich niet kunnen bedwingen, ondanks haar belofte aan de predikantsvrouw. Zij had aan Berbke verteld, wat zij had gezien en gehoord: „Niet er over spreken, hoor Berb, aan niemand, niemand!” — „Nee, zeker niet, moeder,” maar Berbke maakte haar beste vriendin ook deelgenoot van het geheim, en zoo was weldra het geheele kringetje er meê bekend; er werd zelfs nog een en ander bijgevoegd, om het gebeurde nog erger te maken.

Natuurlijk was Henk erg verschrikt door de tijding van moeders ongesteldheid. „Ik kom Zaterdag kijken,” schreef hij dadelijk, „dan mag niemand iets mankeeren.”

„Moeder,” vroeg Truida den dag te voren, „vertelt u aan Henk van het speldje?” — „Wel neen, mijn kind, dat laat ik aan je zelve over,” en Truida besloot dadelijk er niets van te zeggen. Wat zou Henk, die nooit iets kwaads van zijn zusje wilde hooren, wel van haar denken? Henks liefde en bewondering, o neen, die kon ze niet missen.

Henk was echter niet tevreden over zijn bezoek, wel over moeder, maar niet over Truida, zij had hoofdpijn, ging niet mee naar de kerk, had ook geen lust in een wandeling, en was bleek en heel stil: er kwam compleet geen lach op het vroeger zoo vroolijke gelaat. „Wat scheelt haar toch?” vroeg hij bezorgd aan zijn moeder, „zij ziet er niet best uit en is zoo stil.”

„Het zal wel zachtjes aan weêr in orde komen, mijn jongen,” troostte moeder, „vraag er maar niet naar, en kom gauw weêr eens over, ik zal goed voor haar zorgen.”

Voor Henk's vertrek, waren zuster en broer nog eens samen in het tuintje; plotseling sloeg Truida schreiend den arm om den hals van Henk, en riep snikkend: „Henk, zul je me altijd blijven liefhebben, altijd, altijd?”

„Maar, Truida, wat is dat nu voor een malle vraag! Je weet wel dat je altijd mijn eenig lief zusje bent geweest, en zou dat nu veranderen? Nooit en nimmer. Je bent wat ziek, ik kom heel gauw weêr eens kijken; zorg maar dat je dan beter bent, om samen vaders lievelingswandeling te doen.” Nog een paar flinke zoenen, en Henk sprong op zijn fiets voor den tocht naar Maastricht, om van daar per trein naar Wageningen terug te keeren.

Truida spoedde zich naar haar kamertje, daar schreide zij bittere tranen; o, als Henk weêr kwam, zou zij hem op die mooie wandeling alles vertellen! Henk was niet zoo streng als moeder en de domineesvrouw: hij zou dadelijk begrijpen, dat het voor haar heel moeilijk was geweest; zij kon het nu ook niet zoo maar schrijven aan mevrouw Blake, beter het later vertellen, en Henk zou haar troosten op zijn lieve, hartelijke manier.

Toen Truida beneden kwam, zag moeder het beschreide gezichtje; ach, zij doorgrondde haar lieveling beter dan deze vermoedde. „Henk zal spoedig weêr eens komen kijken,” zeide zij troostend, „misschien al over veertien dagen.”

VII. In dagen van strijd.

Helaas! de mooie wandeling met Henk, waarnaar Truida zoo verlangend uitzag, zou vooreerst niet ten uitvoer worden gebracht. Donkere tijden waren in aantocht, die alle blijde plannen heinde en ver in rook zouden doen opgaan. De schoone Julimaand spoedde ten einde; tal van bezoekers hadden gedurende de lange Zomerdagen in het

schoone Geuldal ontspanning gezocht na drukke bezigheden, en genoten met volle teugen van de versterkende Limburgsche lucht. Plotseling kwamen donkere wolken opzetten, zij verspreidden zich met schrikbarende snelheid, en als een vreeselijke donderslag weerklonk van alle zijden de ontzettende kreet: „Oorlog, oorlog!” De Duitsche legioenen naderden reeds! zouden ze over de Nederlandsche grens komen, of wel België binnenrukken, om langs dien weg Frankrijk aan te vallen? Wie kon het zeggen. De Limburgsche bezoekers haastten zich om te vertrekken; men verdrong zich aan de stations, allen verlangden naar de veiligheid, zoolang het duurde, van eigen land en haard.

België werd het tooneel, waar de eerste verschrikkingen van den oorlog zouden woeden; dicht bij de Nederlandsche grens trok het ontzaglijke leger België binnen, maar de Belgen hielden hen staande, zoolang zij konden. Wat beteekenden hunne onzijdigheid, het volkenrecht, mochten die zoo met voeten worden getreden? Helaas, wat vermag een klein land tegen ontelbare troepenmassa's, vèdragend geschut en alle mogelijke vernielingsmiddelen van een machtigen staat? Weldra weerklonk ontzettend kanongebulder, dat op mijlen afstands in 't ronde de harten angstig deed kloppen; verwoesting op verwoesting, — brand, moord, plundering, — ach zij veranderden in korten tijd op schrikbarende wijze de schoone Maasoever, het vruchtbare Luikerland, waar zooveel nog tierde, groeide, en vrucht beloofde, onder de koesterende zonnestrallen van de eerste Augustusdagen! — Zij veranderden die streken in sombere woestenijen.

De bewoners der grensplaatsen ontvluchtten in angstigen spoed hunne brandende hofsteden en verwoeste woningen, medeslepend van have en goed wat zij op karren, wagentjes en andere voertuigen konden bergen. Zij namen de wijk naar het gastvrije Nederland; talrijke groepen kwamen dagelijks naar Maastricht en omstreken; ouden van dagen, zwakken en kinderen, elkander afwisselend op de verschillende voertuigen, en de goedhartige Limburgers, vervuld van deernis met de zoo zwaar beproefde Belgische bevolking, openden dadelijk hart en hand; geen moeite

werd gespaard om de ongelukkigen van huisvesting, voedsel en kleedingstukken te voorzien.

Ook in Valkenburg, Meersen, Gulpen, vonden velen liefdevolle opname; wie maar helpen kon of steunen bood zich aan. — Mevrouw Bremer werd het hoofd eener damesvereniging van Meersen en omstreken, en Truida was dadelijk een en al ijver onder leiding der predikantsvrouw.

Zij was onvermoeid, hielp waar zij maar kon, en waar zij kwam, vooral bij kinderen, was zij eene welkome verschijning. Zij kon zich te beter aan dien arbeid der liefde wijden, omdat moeder een Belgisch Protestantsch weesmeisje, Elise Dupré, bij zich in huis had genomen; deze stond moeder in alles ter zijde, was ook handig met de naald; beschermster en beschermeling voelden zich zeer tot elkander aangetrokken, dus Truida kon in huis wel een poosje gemist worden. De vroegere vriendinnen van Truida waren wel eens verbaasd over haar bereidwilligheid om ook haar werk op zich te nemen, wanneer de een of de ander moede was, en zich niet wel gevoelde, zooals bij de vriendin van Berbke de Rue, die veel aan hoofdpijn leed.

„Ik kan haast niet gelooven dat het waar is van het speldje,” zeide zij tot Berbke, „de dames zijn allen even lief en vriendelijk voor haar.”

„'t Is toch zoo,” was het antwoord, „zooals je weet heeft moeder het zelve gezien en gehoord.”

En Truida zelve? O, te midden van haar bezigheden schenen alle kwellende gedachten te zijn geweken; in haar gebed smeekte zij den Hemelschen Vader vurig om hulp en troost voor al die ongelukkigen, dat er toch spoedig een einde mocht komen aan dien gruwelijken oorlog, aan al dat lijden. Maar als zij stilletjes zat te naaien, kwam er dikwijls in haar hart een groot verlangen naar mevrouw Blake en Corrie; zij had gehoord van de predikantsvrouw, dat Corrie weer een poosje ziek was geweest.

Op een namiddag in October zat zij thuis rustig te naaien, terwijl moeder en Elise uitgegaan waren voor eenige boodschappen. Daar ging de huisschel, en wie stond voor de deur? mevrouw Blake in eigen persoon.

„Dag Truida, wel, wat heb ik je in lang niet gezien,

nog niet eens, nadat je mij het speldje hebt teruggezonden. Ik was er wat blij meê, al begreep ik niet best, waarom je er bedroefd over was. Kijk ik heb het weêr aan, 't is me nog liever dan vroeger, nu ik het een poosje heb moeten missen. Maar ik kom met een verzoek, en ik heb niet veel tijd."

Een donkere bos bedekte Truida's gelaat, terwijl mevrouw met haar sprak; mevrouw was zoo lief en hartelijk, — moest zij nu die lange geschiedenis gaan ophalen? Dan zou mevrouw misschien niet eens zeggen met welk verzoek zij kwam.

„Corretje is weer een poosje ziek geweest, ze is nog zwak, en nu kom ik vragen of je eenige weken bij haar wilt komen, zij verlangt zoo naar je. Ik heb het erg druk, want mijn man zal denkelijk spoedig uit Indië terugkeeren. Eer zijn schip zich bij de Noordzeevloot voegt, komt hij stellig naar Londen, dan moet ik zorgen daar te zijn. Wilt ge komen, Truida, ik geloof dat mijn lieveling dan wel spoedig zal opfleuren."

„O mevrouw, zoo graag, ik denk dat moeder het ook wel goed zal vinden; er is een heel aardig Belgisch meisje bij ons in huis." Truida's hart bonsde van vreugd; nu zou zij wel eens toonen dat zij niet ondankbaar was, zooals de predikantsvrouw had gezegd. Zij zou nog veel meer haar best doen dan vroeger, en als Corretje dan weer was opgefleurd, en sterker werd door haar goede zorgen, dan zou zij alles wel eens vertellen, en mevrouw zou haar zeker vergiffenis schenken.

„Daar is moeder," riep Truida blij. Moeder zag het stralende jonge gezicht. „Zeker is alles nu in orde," was haar eerste gedachte, toen zij mevrouw Blake begroette. Mevrouw Blake herhaalde haar verzoek, moeder keurde het goed, reeds den volgenden dag zou Truida in den namiddag naar Roermond komen.

„Hebt ge ernstig met mevrouw gesproken, Truus?" vroegde moeder na mevrouw's vertrek.

„O, moeder, hoe zou ik dat hebben kunnen doen?" was het eenigszins spijtige antwoord, „mevrouw was toch zoo lief en hartelijk!" Moeke zuchtte, zou haar gebed voor het dwalende kind geen verhooring vinden?

O, wat was Corrie blij over Truida's komst. „Ik heb zoo naar je verlangd,” riep ze opgetogen; „je blijft nu immers heel, heel lang bij me? Dat heeft moeder me beloofd. Hoe gelukkig dat gij het speldje hebt gevonden! iemand anders zou 't misschien gehouden hebben; ik noem het nu altijd Truida's speldje.” „Je moet maar heel gauw weer sterk worden, Corretje, ik zal je helpen zooveel als ik kan,” was het antwoord.

Ja, Truida deed haar best, zij was onvermoeid, nog veel meer dan vroeger, 't scheen wel alsof de kleine patiënt reeds dadelijk begon op te fleuren, hare vriendelijke verpleegster wist allerlei te bedenken om haar bezig te houden, en als zij moe was van spelletjes en aardige handwerkjes, zong Truida mooie versjes, of las voor uit een kinderboekje met lieve verhaaltjes.

„Kon je het meisje maar bij je houden, ook als je weër naar Engeland gaat,” zei de familie van mevrouw Blake. — „Ja, kon dat maar, ik geloof echter niet, dat moeder haar toestemming zou geven, vooral in dezen tijd, — Truida zou het misschien wel aandurven, ze is zoo aan ons gehecht!”

Kerstmis en Nieuwjaar bracht Truida thuis door; er was zooveel te doen, om voor de vele Belgische vluchtelingen in deze donkere tijden toch een straal van het vertroostende Kerstlicht te laten schijnen, de schoone Kerstliederen brachten aan menig lijdend, bezwaard gemoed verkwikking en troost.

Toch verlangde Truida naar haar lief tehuis te Roermond, zooals zij het noemde, zij zag op tegen den tijd dat mevrouw en Corrie weer zouden vertrekken; mevrouw had er al eens op gezinspeeld of Truida niet meê zou willen gaan, nu moeder in alle opzichten zoo tevreden was over Elise Dupré. „O, ik zou erg graag bij u en Corrie blijven, totdat u weër naar Holland komt, als de oorlog is geëindigd, maar moeder en Henk . . . wat zullen zij zeggen?”

Nu dat viel meê; de predikantsvrouw had al iets van het plan gehoord; zij sprak er over met juffrouw Van Bergen. „Ziet ge, Lena, ik geloof dat het een leiding Gods is, die uw dochter zeker tot zegen zal worden. De familie

in Roermond is een en al lof over haar toewijding, haar trouwe, liefdevolle zorgen voor kleine Corretje en haar moeder. Ik heb er niet op geantwoord, want, wat mij betreft, ik geloof dat Truida's geweten spreekt; ik weet, dat zij nog niets gezegd heeft over de ware toedracht der zaak, op deze wijze wil zij die verwijtende stemmen tot zwijgen brengen. *Hier* zouden ze wel zachtjes aan insluimeren, *daar* worden ze wakker gehouden, en dat zal het meisje zeker ten goede komen." Moeder gaf hoewel noode hare toestemming, zij stelde Henk van een en ander op de hoogte, het was voor Truida's welzijn, en daarvoor moesten persoonlijke gevoelens zwichten.

De dag van vertrek naderde. Corrie was geheel hersteld; de luitenant ter zee, Blake, kon binnen veertien dagen worden verwacht, dus mevrouw Blake zou op reis gaan, zoodra zich een goede gelegenheid aanbood. Truida bracht de twee laatste dagen tehuis door, om nog voor enkele dingen te zorgen.

„Neem maar het hoogstnoodige meê, Truus," had mevrouw Blake gezegd, „in Londen kunnen we het verdere aanschaffen."

De domineesvrouw had Truuske een mooi boekje gegeven met een Bijbelwoord voor iederen dag, — moeder gaf haar een Bijbeltje, waarin zij een woordje had geschreven, en tal van kleine dingen, die het liefhebbende moederhart alleen bedenken kan; Henk bracht een aardig zilveren horloge met ketting mede voor zijn geliefde zuster. Truida stortte bij het afscheid bittere tranen. „Moeder," zeide zij schreiend, den arm om moeders hals slaande, „wil u aan Henk alles vertellen van het speldje, juist zooals het is gebeurd . . . ik kan het niet." — „Ja, mijn lieveling. — God zij met u, mijn dochter, Hij leide u langs Zijn weg, ga tot Hem met elke bekommernis des harten, Hij kan helpen, Hij alleen!"

„Schrijf zoodra je terug verlangt, Truus," vermaande Henk, die zijn best deed, om zich dapper te houden, „mevrouw heeft ons beloofd, dat je dan dadelijk moogt terugkeeren."

VIII. Beslissende oogenblikken.

Den volgenden dag vertrok het drietal naar Vlissingen, om van daar in den vroegen morgen met een kleine passagiersboot de reis naar Londen te aanvaarden. De reis ging echter niet zoo voorspoedig als men gehoopt had; de boot werd een paar maal aangehouden; alles moest worden onderzocht, verder langdurige besprekingen met den kapitein, scheepspapieren werden nagezien, dus er was geen kwestie van, dat men vóór den nacht in Londen zou aankomen; integendeel eerder in den vroegen morgen. 't Was een stille zee, dus de passagiers hadden zeer weinig last van zeeziekte, het drietal uit Roermond in het geheel niet. Tegen den avond kwam echter nevel op zetten, die langzamerhand overging in dikken mist; van de opkomende maan was niets te bespeuren, geen ster schitterde aan den donkeren Maartschen hemel. Heel, heel langzaam stoomde de boot vooruit, stuurman en kapitein op de brug, de wacht op den uitkijk, allen tuurden met scherp blik vooruit, om zoo mogelijk ondanks duisternis en mist iets te kunnen onderscheiden. De passagiers hadden zich ter ruste begeven; Corrie lag heel rustig te slapen; ook mevrouw Blake en Truida, nog in dikke capes gehuld, wilden zich gereed maken voor een zoo mogelijk verkwikkend slaapje. Plotseling een hevige schok, gevolgd door een tweeden, geknetter van ijzer, van allerlei breekbare voorwerpen, en boven al deze vreeselijke geluiden uit, door den roeper, met donderende stem het bevel van den kapitein: „Reddingsbooten uit, alle man op dek!”

Reeds bij den eersten schok waren vele passagiers naar boven gekomen, haastig had Truida Corrie het warme winterjurkje boven het nachtgewaad aangetrokken, verder het dikke manteltje, het kapje over het hoofd; toen nam zij het lieve kind in haar armen, met den uitroep: „Ik zal haar dragen, mevrouw, ik ben sterker dan u,” en zoo stonden zij weldra tusschen de passagiers, die met angstig gelaat elkander afvroegen: „Wat is er gebeurd?” Was de boot geloopt op een weggedreven mijn? of wel getroffen

door een van die gruwelijke onderzeesche vernietigingsvaartuigen, de duikbooten, die reeds meermalen op verschillende plaatsen hun helsch werk hadden verricht op vijandelijke schepen of neutrale, op hospitaalschepen, passagiersbooten, of oorlogsvaartuigen? Niemand kon het zeggen, door den dikken mist was elke waarneming onmogelijk geweest, men dacht, men meende, men vermoedde . . . . maar daarbij bleef het. Door het kalm, bezadigd optreden van kapitein en bemanning, waren weldra alle passagiers over de vijf reddingsbootjes verdeeld, Truida naast mevrouw Blake, terwijl Corrie uitgestrekt lag op Truida's schoot, bijna geheel bedekt door moeders warmen plaid, om haar zooveel mogelijk tegen den kouden Maartschen nachtwind te beschutten.

De reddingsbootjes waren eerst in elkanders nabijheid gebleven, men had elkander kunnen toeroepen, doch dit duurde niet lang, men hoorde slechts het geklots der roeispanten, overigens diepe stilte, onheilspellende duisternis! Mevrouw Blake nam altijd een uitmuntend elektrisch lampje mede op reis; dit had zij aan een van de bemanning gegeven, zoo viel af en toe een scherpe lichtstraal op de doodsche sombere omgeving.

„Truida,” fluisterde Corrie, „och, zing eens het mooie versje, dat moeder dikwijls bij stormweer zingt, als vader op zee is?”

Op de ongewisse baren
van d'oceaan,
In stormen en gevaren,
Grijp, Heer, mij aan.
Ik zie Uw aanschijn blinken
In duistren nacht,
Behoed mij daar voor zinken
Door Uwe macht.

Heb deernis, heb ontferming,
Heb medelij!
Verleen mij Uw bescherming,
Sta aan mijn zij!

Al waar ik op wou steunen,
 Bezweek en viel,
 Heer, leer mij op U leunen
 Met heel mijn ziel.

Truida wachtte enkele oogenblikken, toen als door een ingeving gedreven, hief zij aan:

„Heer, ik hoor van rijken zegen,
 Dien Gij uitstort keer op keer,
 Laat ook van dien milden regen
 Dropplen vallen op mij neêr.

Ga mij niet voorbij, o Vader!
 Zie hoe mij mijn zonde smart....

Waarom staakte zij plotseling haar lied? Wat was dat voor een schok, die haar in eens door de leden voer, nog eens, nog eens, toen weer een verwijtende stem in haar binnenste?.... Corretje schrikte, zij gleed van Truida's schoot, en zocht een toevlucht bij haar moeder. Truida merkte het niet; zij hoorde slechts inwendige stemmen haar toeroepen: „Hoe durft ge zeggen, zie hoe mij mijn zonde smart?.... hoe durft ge?.... ge hebt nooit berouw gehad.... nooit uw schuld beleden.... nooit vergiffenis gevraagd aan God en menschen.... hoe durft ge? En nu sterven, met die onbeleden zonde voor God verschijnen.... zonder hoop, zonder troost verzinken in de diepte der zeel” Zij trilde en sidderde over het geheele lichaam. Mevrouw Blake voelde hoe zij beefde, zij zag bezorgd naar het doodsbleeke gezicht aan hare zijde. „Je bent erg moe, 't zal zachtjesaan wel bedaren,” maar Truida hoorde geen bemoedigende woorden, alleen maar die verwijtende stemmen in haar binnenste, nu ook om haar heen: „Hoe durft ge.... hoe durft ge....” Wat moest zij doen? Zij wist geen raad.

Een juichtoon weerklonk aan de andere zijde van het bootje.... „Een licht.... een licht....!” Ja, waarlijk, door den langzaam optrekkenden mist gloorde in de verte een licht; het kwam naderbij op het schijnsel van het elektrische

lampje, — men kon de groote sloep reeds onderscheiden, elkander uit de verte toeroepen! — „Redding, Truida, redding uit doodsgevaar, — heb goeden moed!” juichte mevrouw Blake. Truida zag mevrouw aan met verwarden blik; wat beteekende dit alles?.... leefde zij nog of was zij reeds dood?.... en wederom die verwijtende stem: „hoe durft ge?”....

„Kom Truida, wij moeten overgaan in de sloep, laat niet op u wachten,” vermaande mevrouw Blake, Corretje aan de hand houdend. Zij vatte den arm van het meisje, maar Truida wankelde, zou neergevallen zijn, gelukkig sterke armen droegen haar over. In de kleine havenstad op de Zuidoostkust van Engeland, waar de sloep was binnen geloopt, kwamen dadelijk een paar zusters van het Roode Kruis ter hulpe. „Ik zal haar in mijn kamertje brengen,” zeide een der zusters, „dat is beneden in ons gebouw, ’t is er rustig en stil.” Weldra lag Truida op de legerstede der pleegzuster. „Ziezoo, nu nog dezen beker warme melk, en dan moet ge uw best doen om heel rustig te zijn en te slapen;” nog een paar vriendelijke woorden om tot drinken aan te sporen, daarop vertrok de zuster, met belofte over een uurtje weër eens te komen kijken.

Alles was nu stil; slechts die ééne inwendige stem hield niet op haar toe te roepen: „Hoe durft ge!.... hoe durft ge!”.... Angstig, hopeloos, staarde Truida om zich henen. Wat moest zij doen, wie kon haar helpen?.... Wat boeide eensklaps haar zoekend oog, juist tegenover haar aan den wand? ’t Was een plaat voorstellende den Heiland aan het Kruis, zacht beschenen door het schijnsel van een schemerlamp, en onder die plaat de woorden: „Kom tot Mij, gij die vermoeid en belast zijt, Ik zal u ruste geven.”

’t Was alsof een lichtstraal brak door Truida’s verward brein, de verwijtende woorden hielden op,.... een zachte stem vol liefde scheen haar toe te fluisteren: „Ook voor u, ook voor u!” Toen in tranen uitbarstend, smeekte Truida in groote ontroering: „Heere Jezus, help ook mij.... zeg mij wat ik doen moet!”....

„Laat ons samen God danken,” blz. 49

De deur werd zachtjes geopend, mevrouw Blake trad binnen; Corrie lag rustig te slapen, nu kwam zij nog even naar Truida zien. „Maar Truida!” riep zij hevig verschrikt, „wat beteekent dat nu? We zijn allen gered, is dat niet heerlijk? dus we moeten dankbaar en rustig zijn.”

„O, mevrouw, lieve beste mevrouw, mag ik u alles vertellen, mijn grooten angst in dezen nacht en nu mijn diep berouw?” Zij greep mevrouw's handen, en mevrouw Blake, verbaasd |neerziende op het ontroerde meisje, luisterde diep bewogen naar Truida's verhaal, dat telkens door snikken werd afgebroken. Niets verzweg zij, de kleinste bijzonderheden werden opgehaald, alles om aan te toonen hoe zij alle roepstemmen, die door moeder en de predikantsvrouw tot haar waren gekomen, in den wind had geslagen. „En nu deze nacht! sterven zonder berouw. zonder vergiffenis, o, 't was vreeselijk!”

Mevrouw Blake had meermalen de oogen afgewischt bij het aangrijpend verhaal van het jonge meisje. „Laat ons samen God danken,” zeide zij eindelijk, „niet alleen omdat Hij ons allen uit doodsgevaar heeft gered, maar vooral ook, omdat Hij u van de boeien der zonde heeft vrij gemaakt, en de roepstem van Zijne ontfermende liefde eindelijk tot uw hart is doorgedrongen.”

Nog vloeiden Truida's tranen, maar 't waren tranen van dankbaarheid en berouw; nu kon zij bidden: „Ga mij niet voorbij, o Vader, zie hoe mij mijn zonde smart!” Met die bede in het hart en op de lippen, viel zij weldra in een gerusten slaap.

IX. Gelouterd.

Een drietal weken zijn verlopen sedert den nacht van de schipbreuk; gelukkig hadden de doorgestane vermoeienissen in den kouden Maartschen nacht geen nadeelige gevolgen gehad. Mevrouw Blake en Corrie waren na een dagje rust bij de familie in Londen weer geheel opgefrischt,

en Truida's zenuwgestel was, door mevrouw Blake's vriendelijke toespraak en trouwe zorgen, den hevigen schok spoedig te boven gekomen; het hart van het jonge meisje was nu vervuld van dankbare, stille blijdschap.

Een week later volgde de vreugde des wederziens! Het oorlogsschip, de „Victoria”, was na een voorspoedige reis behouden uit Indië teruggekeerd; aan het schip moesten eenige noodige reparatiën geschieden, dus Commandant en bemanning kregen verlof den daartoe vereischten tijd bij hunne betrekkingen door te brengen. Er was dubbele vreugd bij de familie Blake, het wederzien had immers zoo geheel anders kunnen zijn! Corrie vertelde vol trots dat zij maar heel eventjes angst had gehad, en haar lieve moeder zoowel als Truida bevestigden, dat Corrie zich had gedragen als het moedige dochtertje van een dapper zeeofficier. „My brave little girl,” (mijn dapper klein meisje) noemde vader haar toen, en Corrie zag bij die woorden met stralende oogjes haar moeder aan, die haar vroolijk toeknikte. Na veertien dagen van gelukkig samenzijn sloeg weder de afscheidsure; de „Victoria” kreeg bevel zich ten spoedigste te voegen bij de Noordzeevloot ter bedwinging der Duitsche oorlogsschepen in de Noordzeehavens; er vielen tranen bij het afscheid, maar toch de herinnering aan de ondervonden uitreddingen, aan de vele genoten zegeningen vervulde aller hart met moed en vertrouwen onder biddend opzien naar Omhoog.

Een paar dagen na de aankomst in Londen had Truida reeds een brief van huis gehad; moeder en Henk hadden dadelijk geschreven toen zij ternauwernood was vertrokken, heerlijke lange brieven, die haar tranen deden storten. „Mijn beste zus,” schreef Henk, „moeder heeft nu alles verteld, maar geloof je wel, dat ik in het eerste oogenblik wat boos op je was. Niets aan mij te zeggen! 't was meer dan erg! we waren in onze kinderjaren toch zoo gewoon elkaar met alles te helpen, ook als we ons een of ander te verwijten hadden, — ik ben zeker dat we samen ook den rechten weg zouden hebben gevonden, maak nu maar gauw dat alles weêr in orde is, mijn beste zus, ik kan zoo naar je verlangen!” . . . „Goede, lieve Henk,”

dacht Truuske, „wat zullen moeder en jij blij zijn als je mijn brief leest.”

Zij had dadelijk geschreven den dag na haar aankomst in Londen, het was een lange, lange brief, want zij wist dat ook de kleinste bijzonderheid door de twee geliefden te Meerssen met de grootste belangstelling zou worden gelezen. Nu waren ruim vijf weken verlopen, en sinds dien eersten brief had zij niets meer gehoord; ook mevrouw had nog geen brieven uit Holland ontvangen. „Ja,” zei mevrouw, als zij er samen over spraken, „we moeten geduld hebben, 't is oorlogstijd, de brieven blijven dan dikwijls heel lang onderweg, raken ook wel verloren, ik weet het bij ondervinding!” —

Truida deed haar best om geduldig te zijn, er waren in den laatsten tijd weer schepen en booten getorpedeerd, de schepelingen waren gered, maar herhaaldelijk was de mail verloren gegaan. „Misschien waren de brieven van moeder of van mij ook daarbij,” dacht zij bedroefd. Telkens schreef zij briefkaarten, eindelijk kwam een briefkaart tot antwoord. Zij hadden geen enkelen brief van haar ontvangen, alleen een briefkaart een dag of tien geleden! Dat was een groote teleurstelling voor de arme Truida, ach, zij kon niet meer alles opnieuw beschrijven, — wel vertellen met het hoofd tegen moeders schouder geleund, of aan Henk op vaders lievelingswandeling langs de Geul, en van dat oogenblik ontstond er in Truida's hart een nameloos verlangen naar moeder, naar Henk, — zij kon het bijna niet bedwingen.

Mevrouw begon zich over haar ongerust te maken; zij zag dat het meisje mager en bleek werd, er kwam iets mats to haar stem, er lag dikwijls zoo'n weemoedige uitdrukking op haar gelaat, een kort kuchje werd af en toe gehoord, mevrouw bevroedde de reden, zij sprak er over met hare familie. „'t Is niet goed,” zeide men, „om in dezen tijd, wanneer het niet noodig is, jonge menschen van hunne familie te scheiden, vooral niet een jong meisje zooals Truuske. We moeten ons best doen een gelegenheid voor haar te vinden om naar Holland terug te keeren,” en toen die gelegenheid was gevonden, deelde mevrouw

Blake het plan aan Truida mede. O, hoe straalden hare oogen reeds bij de eerste woorden. „Terugkeeren naar Holland!” — „Kan dat, mevrouw? is dat mogelijk? maar u vertrekt immers nog niet met Corrie?” —

„Neen, wij blijven vooreerst nog hier, zoolang de oorlog duurt. Wij gaan met onze familie naar zee, Corrie is dan met hare neefjes en nichtjes van wie zij veel houdt, en wat mij betreft, al zal ik je lieve trouwe zorgen zeer missen, ik zal mij verheugen, als ge weer bij uw moeder zijt. Een kleine Hollandsche boot, uitsluitend met Hollandsche lading, dus in alle opzichten neutraal, keert de volgende week naar Rotterdam terug. Mijn zwager kent den kapitein zeer goed; de zuster van den kapitein is hier in betrekking, doch zij wil ook liever bij hare familie zijn, dus gij gaat mede onder haar hoede, — wat zegt ge er van?” Maar Truida kon niets zeggen, zij kon slechts mevrouw de hand drukken onder het storten van vreugdetranen.

Reeds de volgende week zou Truida vertrekken. „Ik schrijf er niets van,” had zij gezegd, „ik zal ze allen verrassen.” — Maar zij wist niet dat mevrouw ook een verrassing had bedacht. Corrie en haar lieve moeder brachten Truida aan boord van de Zonnebloem, tot het laatste oogenblik bleven zij bij haar; toen was het een wuiven zonder einde, onder het geroep van: „Groeten in Meersen, groeten in Holland, schrijf dadelijk na aankomst . . . tot wederziens in Meersen!” . . . een gewuif en een geroep dat aanhield, totdat er niets meer te zien of te hooren viel. 't Was dezen keer een zeer voorspoedige reis bij heerlijk lenteweer op het einde van Mei; een paar maal werd de boot weer aangehouden, doch het oponthoud duurde slechts kort, 't was nog licht toen de Zonnebloem de bekende haven binnenstoomde. Truida stond op het dek uit te kijken naar alle kanten; hier kende zij niemand, maar vanavond laat, ja, dat zou een verrassing zijn. Mevrouw Blake had gezegd, zij moest in Maastricht een rijtuigje nemen, want voor den avondtrein naar Meersen zou het te laat worden.

Wie stond daar zoo te wuiven op de haven, te wuiven nog sterker dan zij zelve dezen morgen had gedaan? . . . Was dat wuiven voor haar bestemd? . . . Die jonge man,

was dat . . . was dat . . . o ja, 't was Henk! „Henk, Henk!” riep Truida met blijde stem. Met een paar sprongen, of men hem ook al toeriep nog even te wachten, — met een paar sprongen was Henk aan boord, en drukte hij zijn geliefd zusje in zijn armen. — „Hoe wist je dat ik kwam, Henk? ik wilde jullie verrassen,” vroegde Truuske onder het storten van vreugdetranen.

„En nu hebben *wij* je verrast! 't Is alles het werk van die goede mevrouw Blake en de zuster van den kapitein, maar kom, zus, nu gauw naar het station.” Haastig werd afscheid genomen, en weldra zaten broer en zuster in den trein, die naar het geliefde Limburg stoomde.

„Moeder,” had Henk gezegd, „'t zal wel heel laat worden, ik zou in den avond al maar een slaapje zien te pakken.”

Slapen? daarvan was heelemaal geen kwestie. Moeke deed niets dan redderen, klaar zetten, zooals zij wist dat Truida het graag had, lievelingsbloempjes hier, lievelingsbloempjes daar, een aardig geschenkje als welkomsgroet van de predikantsvrouw op Truida's plaats, een koek, door moeke zelve gebakken, midden op de tafel! och, Truida kon altijd zoo heerlijk smullen van zoo'n koek! Zoo was moeder den heelen avond druk in de weer.

Al tweemaal was zij naar buiten geloopen, omdat zij meende stemmen te hooren; zij moest er zelve om lachen, — 't was immers nog veel te vroeg. Elise Dupré was op bezoek bij vrienden in Maastricht, die zqu haar anders wel hebben gewaarschuid. Maar eindelijk, ja, daar hoorde zij een wagentje, het hekje klepte, en eer zij naar buiten kon ijlén, werd de deur opengeduwd, zij voelde zich omvat door twee armen, tal van zoenen werden op haar gelaat gedrukt, eene o zoo welbekende stem fluisterde snikkend en blijde tegelijk: „Ik ben het, moeder, uw Truus, o, ik ga nooit, nooit meer van u weg!”

De uren vlogen om, 't was reeds diep in den nacht, maar Truida kon zich niet ter ruste begeven, alvorens zij 't hart had uitgestort bij moeder en Henk. Eerst moest zij vertellen van dien vreeselijken zwarten nacht, en daarna van de liefdevolle stem, die haar troostend had toegeroepen: „Kom tot Mij, gij die vermoeid en belast zijt, Ik zal u ruste geven.”

Moeder luisterde met gevouwen handen; zij voelde Truida's arm om haar hals geslagen, het hoofd tegen haar schouder geleund, en uit het overkropt gemoed der moeder steeg de innige danktoon ten hemel: „Heb dank, o mijn God, dat Gij, in Uw oneindige ontferming, het afgedwaalde kind in Uw smeltkroes hebt gelouterd!”

Den volgenden dag kwamen tal van vriendinnen en kennissen Truida bezoeken. Allen vonden haar veranderd; er lag iets ernstigs en rustigs over het lieve gezicht, zij was anders dan vroeger, maar in vele opzichten aantrekkelijker! Het was Truida onmogelijk met allen te spreken over den nacht, dien zij nooit zou vergeten, dat onderwerp was haar te heilig. Een was er echter, jong zooals zij, voor wie Truida ook het hart uitstortte. „Moeder,” zeide zij in den namiddag, „ik heb Berbke de Rue niet gezien.”

„Zij is erg ziek geweest, en mag nog niet uitgaan.”

„Dan ga ik even naar haar toe,” en toen Truida een paar uur later van haar bezoek terugkeerde, zag moeder wel aan het ontroerde gezicht van haar dochter, dat de beide meisjes samen over zeer ernstige dingen hadden gesproken. Zij bleven van dien dag af trouwe vriendinnen, en waren elkander menigmaal tot steun en bemoediging.